

Sirpa Mällinen

”TÄMÄ ON OLLUT MINULLE HENKISEN KASVUN PROSESSI.”

Kuntoutujan ammatillisen kasvun kehittyminen ohjaus ja tuki ammatillisessa uudelleenkoulutuksessa

”TÄMÄ ON OLLUT MINULLE HENKISEN KASVUN PROSESSI.”

Kuntoutujan ammatillisen kasvun kehittyminen ohjaus ja tuki
ammattillisessa uudelleenkorkeakoulutuksessa

Sirpa Mällinen
Opinnäytetyö
Syksy 2012
Kuntoutusohjauksen ja
suunnittelun koulutusohjelma
Oulun seudun
ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma

Tekijä: Sirpa Mällinen

Opinnäytetyön nimi: ”Tämä on ollut minulle henkisen kasvun prosessi.”

Kuntoutujan ammatillisen kasvun kehittyminen ohjaus ja tuki ammatillisessa uudelleenoulutuksessa

Työn ohjaajat: Seija Kokko & Pirjo Ylikauma

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2012

Sivumäärä: 51 sivua + 6 liitettä

TIIVISTELMÄ

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvailla kuntoutujan kokemuksia ammatillisesta kasvusta ammatillisen uudelleenoulutuksen aikana, sekä selvittää millaista ammatillista tukea ja ohjausta asiakas on saanut ammatillisen uudelleenoulutuksensa aikana. Oppimistavoitteena on tuottaa tietoa, joka hyödyntää kuntoutujaa, kuntoutuksenohjaajaa, sekä oppilaitoksessa ohjaustyötä tekevää henkilökuntaa saamani tutkimus tiedon pohjalta. Ammatillinen uudelleenoulutus on yksi mahdollisuus saada itselleen uusi ammatti, silloin kun entistä työtä ei ole enää mahdollista tehdä terveydellisistä syistä.

Opinnäytetyön viitekehys käsittelee ammatillista kuntoutusta, ammatillista uudelleenoulutusta, kuntoutujan ammatillista kasvua, sekä ohjausta ja tukea. Tutkimukseni on laadullinen tutkimus ja tutkimushaastattelumuotona käytän teemahaastattelua. Lähetin sähköposti kyselyn oppilaitokseen, jonka kautta sain haastateltavien yhteystiedot. Tutkimus aineiston analyysi pohjautuu teorialähtöiseen sisällön analyysiin.

Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että ammatillinen uudelleenoulutus, sekä ammattitaitoinen ohjaus ja tuki erityisesti opiskelujen alkuvaiheessa, vaikutti myönteisesti kuntoutujan ammatilliselle kasvulle. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että kuntoutujien kokemukset ammatillisesta kasvusta, sekä tuesta ja ohjauksesta osoittautuivat samankaltaisiksi kuin aikaisemmissakin tutkimustuloksissa oli osoitettu tapahtuvan. Jatkotutkimuksia ja jatkotutkimushaasteita ajatellen voisi miettiä suurempaa otosta, jossa olisi mukana molempia sukupuolia, sekä osallistujat olisivat myös eritasoisista oppilaitoksista.

Asiasanat: Kuntoutujan ammatillinen kuntoutus, ammatillinen uudelleen koulutus, ammatillinen kasvu, ohjaus ja tuki

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Rehabilitation Counselling

Author: Sirpa Mällinen

Title of Thesis: "This Has Been a Process of Mental Growth."

Development of vocational growth, counselling and support in vocational retraining

Supervisors: Seija Kokko & Pirjo Ylikauma

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2012

Number of pages: 51 pages + 6 appendices

ABSTRACT

The purpose of the study was to describe customer experiences during vocational retraining and to study what kind of vocational support and counselling the customer received during vocational retraining. The learning goal of the study was to produce information that is useful to the trainee, vocational counsellors and the supervising staff working at the retraining school. Vocational rehabilitation is one of the routes to a new occupation in cases where health reasons prevent the trainee from working in a previous profession.

The frame of reference of the study is vocational rehabilitation, vocational retraining, vocational growth of the trainee, guidance and support. This is a qualitative study utilizing theme interviews as the selected type of study interviews. A survey was e-mailed to the retraining school that gave me the contact information of the interviewees. Evaluation of the study material is done using theory based content analysis.

From the results it can be seen that vocational retraining and vocational counselling and support especially at the beginning of the retraining period had a positive effect on the vocational growth of the trainee. It can be concluded that the trainees' experiences on vocational growth, support and counselling were very similar to the results obtained from previous studies. With respect to the challenges posed by further studies, a larger sample size should be considered including both sexes, and the participants should also come from various retraining schools of various academic levels.

Key words: vocational rehabilitation, vocational retraining, professional growth, counselling and support

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	3
ABSTRACT	4
1 JOHDANTO	7
2 AMMATILLISEN KUNTOUTUKSEN JA AMMATILLISEN UUELLEENKOULUTUKSEN LÄHTÖKOHTIA	10
2.1 Ammatillinen kuntoutus	10
2.2 Ammatillinen uudelleenkoulutus	12
3 KUNTOUTUJAN AMMATILLINEN KASVU OHJAUS JA TUKI AMMATILLISESSA UUELLEENKOULUTUKSESSA	14
3.1 Ammatillinen kasvu	14
3.2 Ohjaus ja tuki	15
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	19
4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimustehtävä	19
4.2 Tutkimuksen metodologia	20
4.3 Tutkimusmenetelmä	20
4.4 Tutkimuksen kohderyhmä ja aineiston kerääminen	22
4.5 Aineiston analysointi	25
4.6 Tutkimuksen luotettavuus	27
4.7 Tutkimuksen eettisyys	29

5 KUNTOUTUJIIEN KOKEMUKSIA UUELLEEN- KOULUTUKSEN JÄLKEEN	31 31
5.1 Haastateltavien taustatiedot	31
5.2 Kokemuksia ammatillisesta kasvusta	31
5.3 Kokemuksia saadusta tuesta ja ohjauksesta	33
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	36
7 POHDINTA	40
LÄHTEET	44
LIITTEET	52

1 JOHDANTO

Ammatillisen kuntoutuksen aihealue on kiinnostanut minua jo opintojeni alkuvaiheesta lähtien. Yksi syy tähän on, että kaikki työharjoitteluni ovat suuntautuneet ammatillisen kuntoutuksen puolelle, jossa olen saanut tutustua ammatilliseen kuntoutukseen opiskelijan näkökulmasta. Harjoittelukokemusten kautta kiinnostukseni kasvoi tästä aiheesta syvemmin ja halusin perehtyä tähän alueeseen tarkemmin ja tehdä siitä oppinnäytetyöni.

Suomen työmarkkinoita on odottamassa suuri haaste lähivuosikymmeninä, jolloin suuret ikäluokat ovat siirtymässä eläkkeelle. Eläköitymisen myötä on myös pyrittävä ratkaisemaan, lähivuosien työvoiman riittävyys sekä kunta- että muilla työmarkkinasektoreilla. Suomessa työuria pyritään pidentämään ja eläkkeelle siirtymistä myöhentämään terveyden ja toimintakyvyn edistämällä, työelämän vetovoiman lisäämisellä ja eläkepolitiikalla. Ammatillinen kuntoutus on yksi keino työssä jatkamiseen. Sen avulla pyritään edistämään terveyttä, jotta työelämässä voitaisiin jatkaa oman työkyvyn rajoissa, vaikka työkyky olisi alentunut sairauden tai vajaakuntoisuuden vuoksi. (Saari 2004, 141–142.)

Ammatillinen kuntoutus olisi hyvä aloittaa riittävän varhain, jo siinä vaiheessa kun asianomaisen henkilön työkyvyn on arvioitu olevan lääketieteellisesti ja sosiaalistaloudellisten seikkojen yhteisvaikutuksesta uhattuna. (Ammatillisen kuntoutuksen tavoite, hakupäivä 11.6.2012). Tutkimusten perusteella voidaan todeta, että kuntoutusprosessilla on myönteinen vaikutus työllistymiseen ja työssä pysymiseen. Myös kuntoutujan oma sitoutuminen ammatilliseen kuntoutussuunnitelmaan edesauttaa tavoitteiden saavuttamisessa. (Rissanen & Aalto 2002, 11.)

Kuntoutujalähtöisen mallin mukaisesti ihminen itse ottaa aktiivisesti vastuun ja organisoi kuntoutusprosessin aikana elämäänsä ja on omaa elämänprojektiiaan toteuttava toimija. Samalla hän pyrkii suunnittelemaan ja hallitsemaan omaa elämäänsä. Ohjaajan tehtävänä ei ole ulkoapäin asettaa kuntoutujan tavoitteita, vaan tarpeet tulee sopia yhdessä tasavertaisesti kuntoutujan kanssa. (Järvikoski & Härkäpää 2011, 189.)

Kuntoutusprosessin aikana kuntoutuja pyrkii tavoittelemaan uudenlaista tapaa palautua entiseen asemaansa tai tulla toimeen vajaakuntoisuutensa kanssa. (Järvikoski & Karjalainen 2008, 90–91.)

Kuntoutujan on mahdollista pidentää työuraansa ammatillisella uudelleen koulutuksella, jolloin hän voi kouluttautua kokonaan uuteen terveydentilansa kannalta sopivampaan ammattiin, mikäli hänen ei kykene palaamaan enää entiseen työhönsä. (Järvikoski & Härkäpää 2008, 199 – 200.)

Koulutuksen keskeisimpiä tavoitteita on mm. kehittää jatkuvan ammatillisen kehittymisen valmiuksia, sekä saadaan tietynlainen kuva tulevasta ammatista. Opiskelun mielekkyydellä ja sisäisellä tavoiteorientaatiolla on katsottu olevan myönteinen vaikutus ammatilliselle kasvulle. (Niemi 2001, 19 & Ruohotie 2001, 65 – 66.) Ammatillinen kasvu nähdään elinikäisenä prosessina, joka on sisäistä kasvua, ammatillisen minäkäsityksen kehittymistä, omien asenteiden muuttumista, kriittisen arviointitaidon ja alan ammattitaidon kehittymistä. Ammatillisen kasvun tulisi antaa valmiuksia työelämään, jossa tarvitaan asiantuntijuutta työelämän jatkuvaa kehittämistä varten. (Mäntylä 2007, 93.) Ammatillinen kasvu koostuu kaikista kehittämistoimenpiteistä, jotka kohdistuvat ammatillisen osaamisen ylläpitämiseen ja lisäämiseen. Ammatillisen kasvun päämääränä on parantaa suoritusta, sekä osaamista. (Hildén 2002, 33.)

Opiskelijan ammatillinen kasvu kohti ammatillista asiantuntijuutta käynnistyy jo siinä vaiheessa, kun hän hakeutuu opintoihin. Oppimisvastuu on aina opiskelijalla, mutta hän tarvitsee tukea, sekä palautetta oppimisestaan ja kehitymisestään. Ohjauksella pyritään tukemaan opiskelijaa muodostamaan toimintaa tukevia käsityksiä omasta kyvykkyydestään ja osaamisestaan suhteessa omaan alaansa. (Mäntylä 2007, 93, 100.)

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvailla kuntoutujan kokemuksia ammatillisesta kasvusta ammatillisen uudelleen koulutuksen aikana, sekä selvittää millaista ammatillista tukea ja ohjausta asiakas on saanut ammatillisen uudelleen koulutuksensa aikana. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa, joka hyödyntää kuntoutujaa, kuntoutuksenohjaajaa, sekä oppilaitoksessa ohjaustyötä tekevää henkilökuntaa saamani tutkimus tiedon pohjalta. Tulevan työni kannalta tämä aihe on mielestäni myös hyvin ajankohtainen, koska ammatillisen kuntoutuksen asiakasmäärät ovat kasvaneet

lähivuosien aikana tuntuvasti ja ennusteiden mukaan tulevat kasvamaan edelleen. Tulevana kuntoutuksenohjaajana minulla tulee olla tuorein ja laaja-alaisin tieto tämän päivän ammatillisen kuntoutuksen kehittymisestä ja pääperiaatteista. Ammatillinen uudelleen koulutus on yksi mahdollisuus saada itselleen uusi ammatti, silloin kun entistä työtä ei ole enää mahdollista tehdä terveydellisistä syistä. Tutkimukseni on laadullinen tutkimus ja tutkimushaastattelumuotona käytän teemahaastattelua. Tutkimus aineiston analyysi perustuu teorialähtöiseen sisällönanalyysiin, joka pohjautuu tiettyyn teoriaan, malliin tai auktoriteetin esittämiin ajatuksiin. (Tuomi 2007, 131). Tämän tyypisessä analyysimallissa testataan aikaisempaa tietoa uudessa kontekstissa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 99).

2 AMMATILLISEN KUNTOUTUKSEN JA AMMATILLISEN UUELLEENKOULUTUKSEN LÄHTÖKOHTIA

2.1 Ammatillinen kuntoutus

Ammatillinen kuntoutus määritellään tavanomaisesti sen tavoitteiden ja toimenpiteiden mukaisesti. Ensimmäisen määritelmän mukaan ammatillisella kuntoutuksella tarkoitetaan sitä osaa kuntoutuksesta tai kuntoutusprosessista, joka liittyy ammattiin tai työhön sisältyviin toimenpiteisiin. Toisella määrittelyllä ammatillisella kuntoutuksella pyritään parantamaan kuntoutujien ammatillisia valmiuksia, sekä ammattitaitoa. (Penttinen, hakupäivä 7.8.2012.)

Ammatillisen kuntoutuksen tavoitteena on tukea kuntoutujan mahdollisuutta pysyä työelämässä tai tukea ja kannustaa hänen paluutaan takaisin työelämään. Tarkoituksena on toimintakyvyn ylläpitäminen, sekä edistää kuntoutujan omatoimisuutta ja lieventää vammasta aiheutuvaa haittaa. (Ståhl & Rissanen 2008, 739.) Työvoiman turvaaminen ja työssä jaksamisen edistäminen ovat osoittautuneet tämän hetken suurimmiksi yhteiskuntapoliittisiksi haasteiksi. (Penttinen, hakupäivä 7.8.2012).

Työllistymisen lisäksi ammatillisella kuntoutuksella pyritään edistämään kuntoutuksen suunnittelua ja kehittymistä. Ammatillisessa kuntoutuksessa on useita toimijoita, jotka hoitavat tehtävänsä kukin vastuualueitaan painottaen ja oman järjestelmänsä ehdoilla. (Paatero, Lehmijoki & Kivekäs & Ståhl 2008, 45.) Näitä tahoja ovat Kansaneläkelaitos, työeläkevakuutus, tapaturma- ja liikennevakuutus, työvoimaviranomaiset sekä ammatilliset oppilaitokset. Ammatilliseen kuntoutukseen voidaan sisällyttää kuntoutustutkimusta, ammatinvalinnanohjausta, työ- ja koulutuskokeiluja, työhön valmennusta, ammatillista, sekä muuta koulutusta, työvoimaneuvontaa ja työhön sijoitusta, elinkeinotukea, työn tai opiskelun apuvälineitä, sekä myös työolosuhteiden järjestelytukea. (Ammatillinen kuntoutus, hakupäivä 7.5.2012.)

Terveyden menettäminen kesken työuran on raskas ja vaikea kokemus ihmisen elämässä. Tällöin ihminen tarvitsee rinnalleen ammattihenkilöä, joka auttaa ja tukee

häntä vaikeissa ratkaisuissa, sekä tuo uusia mahdollisuuksia rakentaa elämää parempaan suuntaan.

Työn tekeminen ja sitoutuneisuus työhön, sekä tarve tehdä työtä mahdollisimman hyvin, saada siitä arvostusta ja toimeentulonsa ovat hyvin merkityksellisiä myös ihmisen identiteetin rakentumisen kannalta. (Marjala 2009, 160.) Työn tekemisen katsotaan olevan inhimillistä, tarkoituksen hakuista toimintaa, jonka kautta ihminen pyrkii toteuttamaan tarpeitaan. Työ vaikuttaa myös monin tavoin ihmisen terveyteen, mutta samalla ihmisen terveydentilan erot säätelevät sitä, kuinka paljon hän pystyy tekemään työtä. (Kasvio 2010, 26 – 27.) Työllä on myönteisiä vaikutuksia terveyteen silloin, kun työolot on järjestetty mielekkäiksi ja työntekijän tarpeet ja rajoitukset on otettu huomioon. (Kauppinen, Aromaa & Koskinen 2010, 13.) Suurin osa ihmisistä joutuu kuitenkin jossakin elämänsä vaiheessa kokemaan sairautta, vikaa tai hän voi vammautua siten, että ei kykene tekemään enää samaa työtä kuin aikaisemmin. (Piirainen & Kallaranta 2008, 94). Ihmisen sairastuessa hänen hyvinvointinsa tilalle tulevat turvattomuuden ja pelon tunteita, jotka vaikuttavat koko hänen olemassa oloonsa, elämän sujuvuuteen, sekä sen ennustettavuuteen. (Ryytänen 2005, 83). Mikäli ihmisen toiminta- ja työkyky heikkenevät siinä määrin, että hänellä on vaikeuksia selviytyä elämän eri tilanteissa, pyritään kuntoutuksen keinoin parantamaan ja täydentämään hänen työ- ja toimintakykyään. (Paatero, Lehmijoki & Kivekäs & Ståhl 2008, 31).

Kuntoutuksen tavoitteena on tukea ihmistä erilaisissa muutostilanteissa, sekä saada aikaan positiivinen muutos ihmisen elämänhallinnassa, keskeisten sosiaalisten roolien toteuttamisessa, osallisuudessa, toiminta- ja työkykyisyydessä, itsemääräämiskyvyssä ym. (Muuttaako kuntoutus ihmisen identiteettiä 2011, hakupäivä 17.11.2011.)

Kuntoutusta koskevassa laissa määritellään suuri joukko korvattavia toimenpiteitä, joilla pyritään edistämään työ- ja toimintakykyä. Julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (30.12.2002/1295) 6.luvun 13. pykälässä on säädetty lainkohdat miten vajaakuntoisille henkilöasiakkaille tulee järjestää ammatillista kuntoutusta. (Vuoristo, hakupäivä 17.2.2011.)

Ammatillinen kuntoutus tulisi aloittaa riittävän varhain ja oikea aikaisesti, jo ennen kuin asianomaisen henkilön työkyvyn voidaan arvioida olevan lääketieteellisesti ja

sosiaalitaloudellisten seikkojen yhteisvaikutuksesta lähivuosina uhattuna. (HE 116/2002.) (Järvikoski & Härkäpää 2008, 52.)

Kuntoutujan oman yksilöllisen elämäntilanteen huomioon ottaminen, sekä ammatilliseen kuntoutukseen motivoiminen, tuki ja oikeaan aikaan herätetty kiinnostus ja kannustus kuntoutuksen aikana takaavat yleensä onnistumista kuntoutusprosessissa. Ammatillisen kuntoutuksen keinoja ja menetelmiä on hyvin paljon ja usein niistä sopivan löytäminen edellyttää useita tutkimuksia ja pohdintoja. Kuntoutuja joutuu vertailemaan eri kuntoutusvaihtoehtojen välillä ja tekemään vaikeita ratkaisuja, jotka vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen. (Vuoristo, hakupäivä 17.2.2011.) Ammatillinen kuntoutus ymmärretään myös muutos- ja oppimisprosessiksi, joka mahdollistaa kuntoutujan ammatillista kasvua. (Penttinen, hakupäivä 7.8.2012).

2.2 Ammatillinen uudelleen koulutus

Uudelleen koulutus on yksi ammatillisen kuntoutuksen keskeisimpiä menetelmiä kuntoutuksessa. Sillä on koettu olevan myönteisiä vaikutuksia elämän eri osa-alueisiin. Samalla kun koulutus antaa kompetenssia uuteen ammattiin, sen on myös katsottu parantavan osallistujien itsearvostusta, ammatillista motivaatiota ja oppimiskykyä. Muun ohella sillä on vaikutusta psyykkiseen toimintakykyyn ja terveydentilaan sekä elämän suuntautumisessa tulevaisuuteen. (Järvikoski & Härkäpää 2011, 221,223.)

Ammatillisella uudelleen koulutuksella tarkoitetaan sellaista perus-, jatko- tai täydennyskoulutusta, jonka kautta henkilö, jolla on todettu heikentynyt työkyky tai jolla on selvästi työkyvyn heikentymisen uhka, voi vaihtaa alalle, joka on hänen terveydentilansa kannalta sopivampi vaihtoehto. Onnistuneen uudelleen koulutuksen myötä hän voi joko vaihtaa työtehtäviä tai kouluttautua kokonaan uuteen ammattiin, mikä on työkyvyn ylläpitämisen kannalta tärkeää ja motivoivaa. Ammatillisen uudelleen koulutuksen vastuutahoja ovat Kela, työeläkelaitos, sekä tapaturma- ja liikennevakuutus. (Järvikoski & Härkäpää 2008,199, 200).

Huomionarvoisia asioita kouluvalintoja ratkaistaessa ovat mm. koulutuspaikkojen läheisyys, opintoalan valinta työllistymisen kannalta, toimeentulo opintojen aikana, sekä miten lastenhoito tulee järjestymään tai onko maatilalla jatkajia. Myös kuntoutujan iällä on merkitystä kuntoutusprosessin onnistumisessa, etenkin työllistymisen kannalta. Yli 45-vuotiailla ja sitä vanhemmilla kuntoutus asiakkaila on ollut ongelmia työhön sijoittumisessa. Kuntoutusprosessin aikana kuntoutujan omat psyykkiset voimavarat vaikuttavat hyvin paljon prosessin onnistumiseen. (Vuoristo, hakupäivä 17.2.2011.)

Psykologinen pääoma edistää onnistumista epävarmoissa olosuhteissa ja vähentää siten psyykkistä kuormitusta, koska siihen sisältyvät itsetuntoa tukeva ajattelu, sekä luottamus omiin voimavaroihin. (Mäkelä –Pusa & Terävä & Manka 2011, 51).

Lähiympäristöllä ja kuntoutuksen palveluohjaajien kannustuksella prosessin eri vaiheissa on erittäin tärkeä merkitys kuntoutujan moniin elämän osa-alueisiin. (Vuoristo, hakupäivä 17.2.2011.)

Työelämään palaamisen on katsottu tuovan sisältöä ja merkitystä elämään, sekä myös luo taloudellista tukea ja turvaa. Yhteiskunnallisesti ammatillisella kuntoutuksella voidaan säästää myös suuria eläkevaroja. (Järvikoski & Härkäpää 2008, 199).

3 KUNTOUTUJAN AMMATILLINEN KASVU OHJAUS JA TUKI AMMATILISESSA UDELLEENKOULUTUKSESSA

3.1 Ammatillinen kasvu

Halu muutokseen lähtee aina omasta itsestään ja yksi tapa lähteä toteuttamaan tätä muutosta on kouluttautuminen aivan uuteen ammattiin ammatillisen uudelleen koulutuksen kautta. Harppaus täysin tuntemattomaan ei välttämättä ole aina kuitenkaan helpoin ratkaisu päästä takaisin työelämään. Päätös opiskelemaan lähtemisestä, sekä opiskelemaan pääseminen ovat hyvin merkityksellisiä tapahtumia ihmisen elämässä olipa hän minkä ikäinen tahansa. Opiskelun aloittaminen koetaan kuitenkin useimmiten iloisena ja helpottavana asiana, joskin se saattaa herättää myös huolta, ahdistusta ja epävarmuuden tunnetta tulevasta. (Mäkinen & Raatikainen & Rahikka & Saarnio 2009, 23.)

Itseä kiinnostavan alan löytäminen voi tuntua kaukaiselta ja pelottavalta. Useimmilla saattaa olla hyvin pitkä tauko edellisestä opiskelusta ja opiskelurutiinin uudelleen löytyminen voi viedä voimavaroja. Tietokoneen käyttö on myös hallittava tämän päivän opiskelussa. Myös opiskelukäytännöt ovat muuttuneet ajan saatossa. Käytännön muutosten lisäksi uudelleen kouluttautuminen muuttaa ihmisen käsitystä itsestään. Joillekin ammatinvaihdos saattaa olla toivottu prosessi, mutta osa saattaa kamppailla pidetyn työpaikan menetyksen kanssa ja joutuu rakentamaan kuvaa uudestaan itsestään.

Usein uudet tilanteet, joissa vanhat toimintatavat eivät enää riitä, voivat pysähdyttää ihmisen itsetutkiskeluun, jopa kriisikokemusten kautta ihminen voi jälleen saavuttaa selkiintyneen identiteetin, näkemyksen omasta paikastaan, mahdollisuuksistaan, tavoitteistaan ja saada tällä tavoin suunnan ja merkityksen elämäänsä. Toisaalta ihminen haluaa säilyttää jo olemassa olevan identiteettirakenteen eli mitä minä olen, mutta elämänhaasteiden ja ristiriitojen luoma paine muokkaavat ja rakentavat uudelleen käsitystä itsestä. Mielikuvitukselliset haaveet voivat ollakin ensimmäinen merkki muutoksen mahdollisuudesta, sekä muutospyrkimyksen heräämisestä. (Niemi 2001, 20 - 21.) Entisen työuran päättyminen ja siirtyminen uuteen tuntemattomaan edellyttää aina

jostain luopumista. Tämä havainto perustuu usein entisen työn pohjalta luotuun minäkuvaan, identiteettiin ja sen pohjalta luotuun asemaan yhteisössä. (Suominen, hakupäivä 2.3.2011.)

Mikäli opiskelija osaa tarkastella omaa muutostaan opintojensa alussa, hän voi mahdollisesti hyödyntää tätä kokemustaan myös myöhemmin osana oman ammatillisen kasvunsa hahmottamisessa. Ammatillisella kasvulla tarkoitetaan psyykkis-emotionaalista kasvua, minkä avulla päästään kohti aikaisempaa laajempaa ammattilaisuutta. Ammatilliseen kasvuun sisältyy niin yksilön omaan henkiseen, psyykkiseen, sosiaaliseen kuin maailmankatsomukselliseenkin muutokseen liittyviä asioita. (Mäkinen & Raatikainen & Rahikka & Saarnio 2009, 24, 33.)

3.2 Ohjaus ja tuki

Ohjaajan yhtenä tehtävänä on etsiä keinoja, jotka auttavat kuntoutujaa tekemään onnistuneita valintoja, jonka kautta kuntoutuja saavuttaisi haluamansa tavoitteensa. Kuntoutujalähtöisessä toimintamallissa ohjaaja ei ole pelkästään passiivinen kumppani, joka kuuntelee asiakkaan toiveet ja etenee niiden mukaisesti, vaan hän on yhteistyökumppani, joka antaa tietoa ja tuo esille uusia vaihtoehtoja yhteiseen käsittelyyn. (Järvikoski & Härkäpää 2008, 160, 165, 173.) Ohjaustyössä on myös välttämätöntä osata käyttää kulttuurista tietoa voidakseen tukea ja auttaa asiakasta kokonaisvaltaisesti suunniteltaessa hänen elämäänsä. Ohjauksen tavoitteena on luoda ohjattavalle vuorovaikutustilanne, missä hän tulee kuulluksi, hyväksytyksi ja ymmärretyksi, sekä luodaan mahdollisuuksia ja tarjoumia nähdä ja tehdä asiat ” hieman toisin ”. (Onnismaa & Pasanen & Spangar 2000, 7, 14). Lyhyesti ohjausta voidaan kuvata ajan, huomion ja kunnioituksen antamiseksi. Ohjaustilanteessa työntekijän on myös kunnioitettava itseään, jotta hän pystyy osittamaan kunnioitusta asiakkaalleen. (Mäkinen & Raatikainen & Rahikka & Saarnio 2009, 124.)

Opiskeluajalla on suuri merkitys ihmisen identiteetin ja myös ammatti-identiteetin muodostumiseen, vaikka siihen vaikuttavat opiskelijan muutkin yhteisöt ja elämän roolit. Opiskeluaikana tapahtuu voimakasta sosiaalistumista, erityisesti alkuvaiheessa opiskeltavan alan ja ammattiin sosiaalistumisen ulkoisten tunnusmerkkien, kuten

tietyjen käyttäytymistapojen, kielen ja pukeutumisen oppiminen ovat hyvin huomionarvoisia tekijöitä aloittelevalla opiskelijalla. (Antikainen 2001, 92; Niemi 2001, 19; Rätty 1987, 128.)

Koulutuksen tavoitteena on hyvän elämän edistäminen ja koulu on välivaihe ammatillisen kasvun prosessille, joka saattaa tapahtua itsestään ja hiljalleen. (Kurikkala 2006, 11, 16.) Ammatillinen kasvu kytkeytyy kiinteästi ihmisenä olemisen, sekä persoonallisuuden kokonaiskehitykseen. (Nurminen 1993, 62.) Ammatillinen kasvu tarkoittaa sisäistä kasvua, se on ammatillisen minäkäsityksen kehittymistä, omien asenteiden muuttumista, kriittisen arviointitaidon ja alan ammattitaidon kehittymistä. (Mäntylä 2007, 93.) Ammatillisella kasvulla ei tarkoiteta pelkästään yksilöllistä prosessia, vaan sillä on myös voimakas yhteisöllinen ulottuvuus, johon liittyy mm. oman roolin löytäminen työyhteisössä ja ammatillisen arvostuksen, profession, sisäistäminen. (Wallin, hakupäivä 27.8.2012). Opiskelun mielekkyydellä ja sisäisellä tavoiteorientaatiolla on myönteinen vaikutus ammatilliselle kasvulle. (Niemi 2001, 19; Ruohotie 2001, 65 – 66.) Ammatillinen kasvu voidaan käsittää syvällisenä oppimisprosessina, koska siihen liittyy käsitteellinen ja taidollinen oppiminen, sekä myös persoonallinen kehittyminen. (Ruohotie 2006, 116).

Koulutuksen keskeisimpiä tavoitteita on mm. kehittää jatkuvan ammatillisen kehittymisen valmiuksia, sekä saada tietynlainen kuva tulevasta ammatista. Ammatillisella kehittämisellä tarkoitetaan jatkuvassa itsensä kehittämisessä tarvittavien kykyjen, taitojen, sekä asiantuntemuksen kypsymistä ja laajenemista koulutuksen aikana. Näitä ammatilliseen kehittymiseen liittyviä valmiuksia ovat kyky pitää ammattitaitoa ajan tasalla, oppia työkokemuksista, soveltaa tietoa uusiin tilanteisiin, hahmottaa oman ammatin tulevaisuutta, sekä hyödyntää palautetta ja kritiikkiä sekä positiivisen elämänasenteen säilyttäminen. On myös osattava suhtautua muutoksiin myönteisellä tavalla. Tutkimusten mukaan metakognitiivisilla taidoilla on keskeinen rooli ammatillisessa kehittämisessä, mikä osoittaa, että koulutuksen aikana tapahtuva ammatillinen kehittyminen on sidoksissa opiskelijan opiskelumotivaatioon, sekä opiskelutaitoon, eli oppijan uskomukset kyvystään suoriutua opinnoistaan. Ammatillista kehittymistä määrää myös työssäoppimisen strategiat, eli missä määrin opiskelija hallitsee työharjoitteluun liittyviä metakognitiivisia taitoja. Aikuisopiskelijan oppimisprosessin tulee aina tapahtua suunnitelmallisesti, sekä tavoitteellisesti

oppimisympäristöstä riippumatta. Oppimisvastuu on aina opiskelijalla itsellään oppimismenetelmistä riippumatta. Opiskelijan on myös oltava kiinnostunut ja motivoitunut opiskeltavasta alastaan. Oppiminen on yksilöllisen kokemisen, sekä yhteisöllisen tapahtumisen vuorovaikutusta. Oppimisympäristön ja ohjauksen tulee tukea opiskelijaa yksilöllisesti parhaalla mahdollisella tavalla hänen oppimisprosessiaan. (Kolari 2001,42; Nurminen 1993, 63.) Ohjausta työmenetelmänä käsittelevät määritelmät poikkeavat toisistaan usein sen mukaan, mitä niissä korostetaan, eli korostetaanko niissä itse menetelmää, ohjaajan ja ohjattavan välistä vuorovaikutussuhdetta, vai prosessia, johon ohjauksella pyritään vaikuttamaan. (Onnismaa & Pasanen & Spangar 2000, 7.) Ohjaus voidaan käsittää työmuotona, kohtamisena, jossa ohjaajan ja opiskelijan yhteisenä tavoitteena on opiskelijan oppiminen, työelämysuhteen tai elämäntilanteen paraneminen, sekä urasuunnitelmien ja päätösten tekeminen (Vehviläinen 2001, 11). Hyvällä ohjaajalla tulee olla kokonaisnäkemys koko opiskeluprosessista, jotta hän osaa ohjata opiskelijaa oikea-aikaisesti, sekä myös oikeilla metodeilla. Ensimmäinen opiskelu vuosi on varsin ratkaiseva opintojen jatkamisen kannalta, jolloin opintojen keskeyttäminen on hyvin yleistä. Pulmatilanteissa opiskelijalle on tarjottava kaikki mahdollinen tuki, mitä on mahdollista tarjota, sekä ehkäistä ongelmien syntyminen jo etukäteen hyvällä ja riittävällä ohjauksella. Opintojen edetessä keskeisimpiä ohjausalueita ovat opinnäytetyön ja harjoittelunohjaus. Hyvän ohjauksen kannalta ensiarvoisen tärkeäksi tekijäksi on nostettu ohjaajan persoonallisuus, joka on ohjaustyössä rikkaus. Myös tutoronnilla voidaan tukea opiskelijan ammatillista ja laaja-alaista persoonan kasvua, asiantuntijaksi kehittymistä, sekä oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Käytännössä tutorointi on ohjausta ja rinnalla kulkemista, opiskelijan valmentamista. Opinto-ohjauksen tavoitteena on myös tukea opiskelijaa opiskelijan polulle. Pidetään myös tärkeänä, että opiskelijalla on tarvittaessa vaihtoehtoja valita oppilaitoksessaan ohjauspalveluista sellainen henkilö, jolta hän saa asiantuntevaa ja kokemuksellista neuvoa ja ohjausta opintoihinsa. (Kurikkala 2006, 8 – 11.)

Opiskelijahuollolla pyritään myös edistämään opiskelijan hyvää oppimista, hyvän psyykkisen ja fyysisen, sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä. Koulutuksen järjestäjän tulee tarvittaessa ohjata opiskelija hakemaan näitä etuja ja palveluita. (Laki ammatillisesta koulutuksesta 21.8.1998/630, hakupäivä 7.6.2012.)

Opiskeluaikana tulisi kiinnittää huomiota itseohjautuvuuteen, kyseenalaistamiseen, sekä oman toiminnan arviointiin osana ammatillisen identiteetin kehitysprosessia. Opiskelun alkuhämmennyksen, epävarmuuden ja ristiriitaisten tunteiden jälkeen opiskelija löytää vähitellen oman roolinsa ammatissaan ja sisäistää siten eettiset arvot osaksi ammatillista identiteettiään. Ammatillisten taitojen oppiminen lisää myös tunnetta ammattiyhteisöön kuulumisesta, sekä oman ammattilaisuuden rakentumisesta. (Niemi 2001, 19.) Valmistuessaan opiskelijan ammatti-identiteetin tulisi olla jo niin kehittynyt, että hän luottaa omiin kykyihinsä ja selviytymiseensä uudessa ammatissaan. (Antikainen 2001, 92.)

Hyvällä ohjauksella ja tuella kuntoutujalla on mahdollisuus saada itselleen uusi ammatti ammatillisessa uudelleenkoulutuksessa, jonka jälkeen hän voi kehittää omia taitojaan uudessa työssään, mikäli ympäristö antaa siihen mahdollisuuden. Hyvän koulutustason on katsottu olevan tärkeä työllistymisen, sekä työssä pysymistä ennakoiva tekijä. (Järvikoski & Härkäpää 2008, 195). Ammatillisella uudelleenkoulutuksella on nähty työllistymisen lisäksi myös laajempaa vaikutusta kuntoutujan elämänhallintaan, kuten itseluottamuksen lisääntymisenä työelämässä, sekä yleensä onnistumisen kokemuksena opiskellessaan itselleen uuden ammatin. (Saari & Forma 2003, 36). Ruohotien mukaan (2000, 49) yksilön kehittymistä - kasvuprosessia tapahtuu koko hänen työikäisyyden ajan, jolloin hän kokee, että hänellä on mahdollisuuksia kehittyä työssään jatkuvasti.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimustehtävä

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvailla kuntoutujan kokemuksia ammatillisesta kasvusta ammatillisen uudelleen koulutuksen aikana. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa, joka hyödyntää kuntoutujaa, kuntoutuksenohjaajaa, sekä oppilaitoksessa ohjaustyötä tekevää henkilökuntaa, jotta he olisivat entistä tietoisempia roolistaan ohjaus työssään, sekä tuen merkityksestä kuntoutujalle, kun hän opiskelee itselleen uutta ammattia. Valitsin kaksi yhtä arvokasta tutkimustehtävää, siksi, että haluan saada kokemuksellista tietoa kuntoutujan ammatillisesta kasvusta ammatillisen uudelleen koulutuksen aikana, sekä selvittää millaista ammatillista tukea ja ohjausta kuntoutuja on saanut ammatillisen uudelleen koulutuksensa aikana. Sekä myös kehittää omaa ammatillista asiantuntijuuttani, sekä ymmärrystä kuntoutuksenohjaajana saamani tutkimus tiedon pohjalta. Tutkimuksen tarpeellisuus korostuu myös sillä, että kuntoutuksenohjaajan tulee osata toimia yhteistyössä ja tarpeen mukaan yhdyshenkilönä asiakkaan, sosiaalisen verkoston, eri viranomaisten, yhteisöjen, oppilaitosten, ammattihenkilöiden, sekä moniammatillisten tiimien ja työelämän kanssa. Kuntoutuksenohjaaja toimii myös aktiivisesti yhteistyössä yhteiskunnallisten vaikuttajien kanssa, kuntoutusta koskevassa päätöksenteossa, jonka vuoksi kuntoutuksenohjaajan täytyy olla ajan tasalla tämän päivän ammatillisen kuntoutuksen haasteista.

Tutkimustehtävinä on kuvailla:

1. Millainen on kuntoutujan ammatillinen kasvu uudelleen koulutuksen aikana?
2. Millaista ammatillista tukea ja ohjausta asiakas on saanut ammatillisen uudelleen koulutuksen aikana?

4.2 Tutkimuksen metodologia

Tutkimukseeni soveltuu kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, koska lähtökohtana on todellisen aidon elämän kuvaaminen luonnollisessa ympäristössä, sekä ymmärtäminen eli tutkittavaa ilmiötä tarkastellaan sisältäpäin sellaisena kuin asianomaiset sen näkevät. Tutkija voi saada vain ehdollisia selityksiä johonkin aikaan ja paikkaan rajoittuen. Aineiston keräämismenetelminä se suosii tapoja, joissa tutkittavien ääni, sekä näkökulmat tulevat selkeästi esille, kuten teemahaastattelussa. Laadullisessa tutkimuksessa kohdejoukko valikoidaan tarkoituksenmukaisesti, sekä tiedonantajia käsitellään aina ainutlaatuisina tapauksina, samoin myös tutkimus aineistosta tulkinnat tehdään sen mukaisesti. Laadullinen tutkimus toteutetaan joustavasti, sekä olosuhteita voidaan muuttaa tarpeen vaatiessa. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on ensisijaisena pyrkimyksenä löytää tai paljastaa tosiasioita kuin todentaa jo olemassa olevia totuuksia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 157, 160, 176.)

Käytän tutkimuksessani laadullista lähestymistapaa, koska se sopii mielestäni hyvin omaan tutkimukseeni. Tutkimuksessani haluan päästä mahdollisimman lähelle tutkittavien omaa kokemusmaailmaa ja saada heiltä syvällistä sekä persoonallista tietoa omista näkemyksistään ja kokemuksistaan. ”Tutkittavien näkökulmat ja ääni pääsevät esille”. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 164; Kylmä & Juvakka 2007, 93; Field & Morse 1985, 23 – 24).

Tutkimus on persoonallista vuorovaikutusta tutkimuskohteen kanssa ja tutkijan omat näkemykset ja arvot tulevat selvästi esille, jotka ovat olennainen osa tutkimuksen onnistumisen kannalta. Päämääränä on kokonaiskuvan muodostuminen tutkittavasta asiasta, eikä niinkään yleistettävien teorioiden testaus. (Paavola 2004, 36; Tuomi & Sarajärvi 2002, 87; Hirsjärvi ym. 2007, 177.)

4.3 Tutkimusmenetelmä

Aineiston tiedonhankkimismenetelmäksi valitsin teemahaastattelun, koska halusin tutkia haastateltavien kokemuksia ja ajatuksia. Pää tavoitteena oli, että haastattelusta muodostuisi luonnollinen ja luottamuksellinen vuorovaikutus tilanne ja haastateltavillani olisi miellyttävä, sekä helppo vastata kysymyksiini, koska

haastattelusta saamieni vastausten perusteella pyrin etsimään totuudenmukaisesti vastauksia tutkimusongelmiini.

Laadullisen aineiston kerääminen voidaan tehdä teemahaastatteluna silloin, kun halutaan tietää, mitä joku ajattelee jostakin asiasta. Tutkimushaastattelulla on erityinen tarkoitus, eli on olemassa tietyt osallistujaroolit, jolloin haastattelija on tietämätön osapuoli ja itse tieto on haastateltavalla. Kyse on eräänlaisesta keskustelusta, johon on ryhdytty tutkijan aloitteesta, joka yleensä myös ohjaa tai suuntaa keskustelua tutkijan kannalta tärkeisiin, oleellisiin ja kiinnostaviin aihepiireihin. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 22; Eskola & Vastamäki 2001, 24 – 25.)

Haastattelu on käytetyimpiä tiedonkeruu muotoja, koska se on hyvin sujuva menetelmä ja se sopii moniin erilaisiin tutkimustarkoituksiin. Haastattelu suunnataan haastateltavan subjektiivisiin kokemuksiin, ajatuksiin, tuntemuksiin, sekä samalla voidaan tutkia sanatonta kokemustietoa. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 34, 47 – 48). Aina on kuitenkin huomioitava ihmisten yksityisyyden rajat, eli kuinka paljon he ovat valmiita kertomaan itsestään ja haluavatko antaa yhteystietonsa. Kaikkien aloittelevien tutkijoiden on löydettävä omat rajansa siinä, miten he kohtaavat haastateltavansa ja kuinka paljon antaa itsestään haastattelutilanteessa, valmiita kaikenkattavia ohjeita ei ole. (Eskola & Vastamäki 2001, 24 – 25.)

Haastattelijan on huolehdittava, että etukäteen mietityt teemat, otsikot ja aiheet tulee käytyä läpi jokaisen haastateltavan kanssa. Samaa järjestystä ei ole välttämätöntä käyttää, mutta jokainen teema jokaisen kanssa. (Eskola 2007, 33.)

Oleellista teemaa miettiessä on kuitenkin muistaa tutkimusongelma, mihin on hakemassa vastausta, sillä juuri tutkimusongelma sitoo kokonaisuuden yhteen ja oikeuttaa erilaisten kysymysten esittämiseen. (Aaltola & Valli 2001, 33).

Otoksen suunnittelussa nousevat usein esiin kysymykset siitä, kuinka suuri otoksen tulee olla ja miten otoksen edustavuus vastaa asetettuihin vaatimuksiin. Teemahaastattelututkimuksessa on hyvin harvoin kyse otoksesta, sillä aineisto koostuu yleensä muiden kriteerien kuin tilastollisen edustavuuden kannalta. (Eskola 2007, 41, 56.) Pienemmästäkin aineistosta on mahdollista tehdä teoreettisesti mielenkiintoisia johtopäätöksiä, vaikka itse aineisto ei olisikaan tilastollisesti yleistettävissä. (Eskola 2007, 41).

4.4 Tutkimuksen kohderyhmä ja aineiston kerääminen

Tutkimukseni aineiston tiedonkeruumenetelmäksi olen valinnut teemahaastattelun, koska se vastaa kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtia. Teemahaastattelu vaatii huolellista suunnittelua ja haastattelu etenee nimensä mukaisesti tiettyjen keskeisten teemojen varassa. Kysymykset voidaan esittää siinä järjestyksessä kuin tukija katsoo ne aiheelliseksi. Kaikista tutkimukseen sisältyvistä ilmiöistä haastattelutilanteessa ei myöskään ole välttämätöntä keskustella. Teemahaastattelussa otetaan huomioon ihmisten tulkinnat asioista ja niistä syntyvät merkitykset, jotka syntyvät vuorovaikutuksen tuloksena. (Hirsjärvi ym.2010, 204, 208; Tuomi & Sarajärvi 2009, 73.)

Lähetin erääseen oppilaitokseen sähköpostikyselyn, jonka kautta sain tietoon opiskelijoiden nimiä, jotka sopivat hyvin tutkimusaineistokseni. Osallistujiksi valitsin 3 naishenkilöä, jotka olivat vaihtaneet alaa terveydellisistä syistä ja olivat hankkineet uuden ammatin ammatillisessa uudelleenkoulutuksessa. Saatuani tutkimusluvan (Liite 1) otin yhteyttä haastateltaviini ensin sähköpostitse, jossa kerroin minkä vuoksi halusin haastatella heitä, kuinka kauan haastattelutilanne tulisi kestämään, sekä sovin heidän kanssaan, että soitan vielä tarkemmat ajankohdat haastattelun tekemistä varten. Seuraavaksi soitin jokaiselle yksitellen ja sovin rauhallisen ja miellyttävän haastattelu paikan, sekä heidän aikatauluunsa sopivan ajankohdan. Kerroin myös, että tallennan haastattelun nauhurille.

Yksilöhaastattelussa ihmisellä on mahdollisuus tuoda esille itseään koskevia omakohtaisia kokemuksia vapaammin. (Hirsjärvi ym. 2010, 205).

Haastattelupaikka ja aika oli helppo toteuttaa kaikille osapuolille tyydyttäväksi. Arkipäivät ovat yleensä sopivampia haastatteluun kuin viikonloput, sekä kellonajalla on myös merkitystä, mihin aikaan suunnittelee haastattelun toteutusta. Varhaisin haastattelu-aika on yleensä aamulla kello 8 ja viimeisin kello 20 illalla. Näitä rajoja voi muuttaa vain haastateltavan pyynnöstä. Haastattelupaikkana voi olla periaatteessa mikä paikka tahansa, mutta yleisimpiä paikkoja voivat olla haastateltavan koti, jokin laitos tai julkinen tila, haastateltavan työpaikka, jokin vapaamuotoisempi paikka.(Hirsjärvi & Hurme 2000, 73 – 74.) Ennen varsinaisia haastatteluja tein yhden esihaastattelun, jonka avulla harjoittelin nauhurin käyttöä, sekä haastattelurungon kysymysten toimivuutta, sekä niiden ymmärrettävyyttä. En kuitenkaan ottanut esihaastattelun vastauksia

tutkimukseeni mukaan, koska haastateltava oli minulle ennestään tuttu ja se olisi voinut vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. ”Älä haastattele tuttavaasi”. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 72).

Haastattelijana minun on varauduttava toisaalta puheliaisiin haastateltaviin ja toisaalta myös vähemmän puheliaisiin henkilöihin. Tämän vuoksi olisi syytä tehdä joitakin koehaastatteluja ennen varsinaista haastattelu tapahtumaa ja arvioida samalla myös haastatteluteemojen toimivuutta. Haastattelun käytännölliseen toteuttamiseen liittyy myös monia muitakin huomion arvoisia seikkoja, kuten haastattelusta etukäteen sopiminen ja haastateltavan suostumus ja halukkuus itse haastattelu tilanteeseen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2006, 200.)

Tein kolme haastattelua eri päivinä ja haastattelun kesto oli vajaa 60 minuuttia suurin piirtein jokaisen kohdalla. Tapasimme sovituksessa paikassa sovittuun aikaan. Itse olin hieman etuajassa. En tuntenut heistä ketään ennestään, enkä myöskään ollut keskustellut heidän kanssaan muuten kuin puhelimen kautta. Sovimme puhelimitse miten tunnistaisimme toisemme. Löysimme rauhallisen haastattelupaikan ja keskustelimme hieman ennen virallista haastattelua. Ennen todellista haastatteluani halusin tuoda esille haastateltavilleni, että heiltä saamani tieto oli tutkimukseni onnistumisen kannalta erittäin keskeistä, kallisarvoista, sekä tärkeää. Samalla korostin, että olisi toivottavaa, että myös he saisivat haastattelutilanteesta jotakin myös itselleen ja heille jäisi myönteinen ja positiivinen kuva haastattelusta, eivätkä kokisi olevansa vain tiedon välittäjiä, jonka avulla saisin vastauksia tutkimustehtäviini.

Ennen varsinaista haastattelua on myös hyvä varata aikaa vapaamuotoiselle keskustelulle, sekä huomioida aina eettiset asiat. Hyvän suunnittelun tarkoituksena on tutustua paremmin haastateltavaan, sekä luoda luottamuksellinen ja turvallinen ilmapiiri. Haastattelua ei myöskään ole hyvä lopettaa äkkinäisesti omien tavoitteiden toteuduttua. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 74 – 75, 90.) Hirsjärvi & Hurme korostavat, että tutkijan tulee haastatella niin monta henkilöä kuin on välttämätöntä, jotta hän saa tarvitsemansa tiedon.

Käynnistin nauhurin ja aloitin haastatteluni taustatiedoilla. Pysäytin nauhurin hetkeksi ja tarkistin, että kuuluvuus oli hyvä ja että nauhalle oli tallentunut haastateltavan ääni. Etenin sen jälkeen haastattelurungon mukaisesti ja täydensin haastattelua tarkentavilla kysymyksillä, sekä nyökkäsin haastateltavilleni, että olen ymmärtänyt vastauksen ja

siirryin seuraavaan kysymykseen. Tarkastelimme myös teemahaastattelun runkokaavioita haastattelun yhteydessä. (Liite 2). Vastauksen jälkeen haastattelija kuittaa vastauksen kuulluksi ja ymmärretyksi. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 27). Teemahaastattelu kysymyksissä oli muutamia sellaisia kysymyksiä, mitkä eivät vastanneet tutkimustehtäviäni, kuten tausta tiedot esim. ikä, koulutus ja entinen ammatti, nykyinen koulutus, sekä syyt miksi haastateltava oli hakeutunut uudelleenkoulutukseen. (Liite 3). Kerron niistä johtopäätös osiossa yleisluonteisesti siten, että haastateltavien anonymiteetti säilyy. Raporttia tehdessä on huomioitava henkilöiden tunnistettavuuteen liittyviä kysymyksiä, sen vuoksi on erityisen tärkeää, ettei haastateltavien henkilöllisyys tule raportista ilmi. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 17). Haastattelurunkoa laadittaessa ei tarvitse laatia yksityiskohtaista kysymysluetteloa, vaan voidaan käyttää teema-alueuetteloa. Teemahaastattelurungossa voidaan käsitellä tutkittavan taustatietoja, kuten ikä, parisuhde, ammatti, perhetausta. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 66 – 67.) Teema-alueet sisältävät spesifioituja alakäsitteitä tai luokkia, jotka ovat yksityiskohtaisempia kuin ongelmat, varsin pelkistettyjä iskusanamaisia luetteloita. Haastattelutilanteessa teema-alueet tarkennetaan yleensä kysymyksillä, jolloin molemmat tutkittava ja tutkija voivat toimia kysymysten tarkentajina. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 58,66.)

Sammutin nauhurin ja kyselin vielä, olisiko haastateltavillani jotain lisättävää haastatteluuni. Jotkut heistä halusivatkin tuoda esille tarkentavia lisäyksiä kysymyksiini ja tallennin ne myös nauhalle. Haastattelun jälkeen tarjosin kaikille haastateltavilleni kahvit ja juttelimme yleisiä asioita. Kiitin heitä yhteistyöstä ja muistutin heitä vielä siitä, että heiltä saamani tiedot pysyvät vain minun käytössäni ja tulen tuhoamaan tallennuksen heti, kun olen saanut tarvitsemani tiedot niistä.

Teemahaastattelu on luonteeltaan usein niin henkilökohtaista ja kokemuksellista, että ei ole asianmukaista lopettaa keskustelua kylmästi ja äkkinäisesti, kun omat tavoitteet on saavutettu. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 75). Tutkimustyöni seuraava vaihe oli haastattelujen auki kirjoittaminen.

4.5 Aineiston analysointi

Kerätyn aineiston analyysi, tulkinta, sekä johtopäätösten teko ovat tutkimuksen keskeisimpiä asioita, koska juuri siinä vaiheessa tutkijalle selviää, minkälaisia vastauksia hän tulee saamaan tutkimusongelmiinsa. (Hirsjärvi ym. 2010, 221.) Tallennettu laadullinen aineisto on useimmiten johdonmukaista kirjoittaa puhtaaksi mahdollisimman pian heti keruuvaiheen jälkeen sanasanaisesti, eli litteroida. Litterointi voidaan tehdä kaikesta kerätystä aineistosta, tai sitten valikoiden, esimerkiksi teema-alueiden mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2010, 222 – 223.) Joskus haastatteluaineisto voi litteroituna koostua sadoista sivuista ja se voi tuottaa tutkijalle jopa epätoivon tunnetta siitä, miten aineistoa tulisi lähteä käsittelemään. (Hämeen-Anttila & Katajavuori 2008, 187).

Aloitin litteroinnin sanelukoneesta heti samana päivänä ensimmäisen haastattelu kerran jälkeen, jotta haastattelutilanne ei pääsisi unohtumaan ja vanhentumaan. Kirjoitin kaikki mahdolliset vastaukset ylös sanatarkasti, sekä myös sellaiset äännähdykset, jotka voisivat viitata esimerkiksi empimiseen tai pitempään miettimiseen. Kuuntelin nauhat useampaan kertaan läpi, että sain varmasti selville kaikki sanat loppuun asti.

Uudelleen kuuntelu tuo esiin haastattelusta uusia sävyjä, joita ei välttämättä ehkä ensi kuulemalta ole pannut lainkaan merkille. Tällöin on mahdollista tuoda tutkijan ulottuville esimerkiksi haastateltavan epäröinnit vastauksen viipymisen muodossa, sekä vastaukseen liittyvät korjaukset ja tarkennukset. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 15.) Haastateltavat puhuivat avoimesti ja selkeästi aihe alueesta ja minun oli helppo tehdä tiettyjä havaintoja jo haastatteluvaiheessa ja sain mielestäni monipuolista ja kokemuksellista tietoa aineistooni. Litteroitua tekstiä tuli 16 sivua, jota luin useampaan kertaan saadakseni selkeän kokonaiskuvan. Edessäni oli runsaasti tekstimateriaalia, josta ryhdyin yhdistelemään käsitteitä tiiviimpään ja selkeämpään muotoon, ja aloin etsiä vastauksia tutkimustehtäviini. Laadullisen aineiston analyysin tavoitteena on tiivistää laajaa aineistoa, sekä tulkita sen jälkeen tiivistetty aineisto. (Hämeen-Anttila & Katajavuori 2008, 191). Haastattelussa tuli esille myös monia mielenkiintoisia asioita ja kokemuksia, jotka eivät välttämättä vastanneet tutkimuskysymyksiini, joten jouduin ohittamaan ne vastaukset, jotka saattoivat tuntua haastateltavan näkökulmasta katsottuna huomionarvoisilta asioilta. Silloin kun tutkija itse tekee haastattelun hän voi jo haastattellessaan tehdä havaintoja ilmiöistä niiden useuden, toistuvuuden,

jakautumisen, sekä erityistapausten perusteella. Tutkijalla on tällöin myös mahdollisuus tyypitellä tai hahmotella malleja syntyneistä havainnoista. Laadullinen tutkimus säilyttää aineistonsa sanallisessa muodossa yleensä osittain alkuperäisessä sanallisessa muodossaan. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 136.)

Laadullisen aineiston sisällönanalyysi voidaan tehdä joko aineistolähtöisesti, teoriaohjaavasti tai myös teorialähtöisesti. Teorialähtöinen sisällön analyysi tuntui minulle luontevimmalta, ratkaisulta, koska tutkimusmenetelmäni oli teemahaastattelu, jonka teemojen muodostumiseen vaikutti jo tiedetty tieto. Teorialähtöisessä sisällön analyysissä aineiston analyysi perustuu teoriaan pohjautuvaan viitekehykseen. Tällöin analyysia ohjaa yleensä jokin teema tai käsittekartta. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 110, 116.)

Aloitin teorialähtöisen analyysirungon muodostamisen siten, että poimin eri käsitteitä viitekehyksestäni, jotka liittyivät ammatillisen kasvun kehittymiseen, sekä tukeen ja ohjaukseen. (Liite 4). Näitä käsitteitä olivat motivaatio, omien asenteiden muutos, arvot, sisäinen kasvu, alan ammattitaidon kehittyminen, yksilöllinen ja yhteisöllinen, oman roolin löytyminen, ammatillinen uudelleen koulutus. Huomion myös ne käsitteet, jotka eivät liittyneet analyysirunkoon. Teorialähtöinen sisällönanalyysi aloitetaan analyysirungon muodostamisella. Aineistosta poimitaan ne asiat, jotka kuuluvat analyysirunkoon, sekä myös ne asiat, jotka jäävät analyysirungon ulkopuolelle. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 116.) Analyysiyksikön määrittäminen ennen analyysiprosessin aloittamista on hyvin oleellinen tehtävä, olipa kyseessä sitten aineisto- tai teorialähtöinen sisällön analyysi. Yleisimmin käytetty analyysiyksikkö on aineiston yksikkö eli se voi olla sana, lause, lauseen osa, ajatuskokonaisuus tai sanayhdistelmä. (Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2003, 25.) Kokosin analyysirunkoon aineistosta keräämäni pelkistetyt ilmaukset teoriasta poimimani käsitteiden alle, jotka kuvasivat tutkittavien kokemuksia ammatillisesta kasvusta, ohjauksesta ja tuesta. Tämän jälkeen ryhdyin kokoamaan tuloksia ja muodostamaan johtopäätöksiä, jotka vastasivat tutkimustehtäviini.

Tutkijan on itse nostettava aineistosta keskeiset asiat, eikä odotettava, että sieltä nousisi jotain. Kaikki, mitä aineistosta tulee esille, on tutkijan aktiivisen toiminnan tulosta. (Eskola 2007, 43, 44.) Tutkijana minun on myös pohdittava, mikä laajempi merkitys tuloksilla voisi olla. (Hirsjärvi ym. 2010, 230).

Aineistosta on syytä nostaa esiin keskeiset asiat, eikä pitää itsestään selvänä, että sieltä nousisi jotain erityistä. Analysointi on hyvä aloittaa aina tärkeimmästä temasta, eikä edetä haastattelujen mukaisessa järjestyksessä. Ei ole myöskään järkevää käyttää liian paljon sitaatteja samasta aiheesta peräkkäin, vaan jokainen sitaatti vaatii aina oman tulkintansa. (Eskola 2007, 43 – 44.)

Aloitin analysoinnin lokakuun alussa 2012. Tarkastelin ja luin analysoitavaa aineistoa useaan kertaan ja haastateltavien vastauksista kykenin löytämään suhteellisen helposti vastauksia tutkimusongelmiini, mutta itse analyysi vaihe teetti paljon työtä. Välillä olin täysin tietämätön, mitä olin tekemässä, eikä työni edistynyt lainkaan eteenpäin. Olin yhteydessä tiiviisti ohjaajiini ja sain heiltä asiantuntevaa opastusta ongelma kohtiini ja jouduin aika monta kertaa muuttamaan ja korjaamaan analysointiani. Jossakin vaiheessa onneksi minulle alkoi selkiytyä, mistä oikein oli kysymys ja pääsin etenemään työssäni, mikä oli hyvin palkitsevaa, sekä tietenkin hyvin kiinnostavaa. Haastatteluni aineiston tulokset riippuvat ensisijaisesti siitä, miten tarkasti ja syvällisesti olen osannut kysellä asioita. Tutkijan omalla kielenkäytöllä aineiston keruun vaiheessa saattaa olla vaikutusta saatuihin tuloksiin, sekä myös sillä, miten tutkija itse on pystynyt ymmärtämään tutkittaviaan esimerkiksi haastattelutilanteissa. (Hirsjärvi, ym. 2010, 229).

4.6 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen tekemisessä pyritään minimoimaan virheiden syntyminen, mutta silti tulosten luotettavuus, sekä pätevyys vaihtelevat. Tästä syystä kaikissa tutkimuksissa pyritään arvioimaan tehdyn tutkimuksen luotettavuutta. (Hirsjärvi ym. 2010, 231.) Tutkimuksen tarkoituksena on ensisijaisesti tuottaa mahdollisimman luotettavaa tietoa, jonka vuoksi on tärkeä tarkastella, kuinka luotettavaa tietoa tutkija tutkimuksessaan on pystynyt tuottamaan. (Kylmä & Juvakka 2007, 127). Tutkimuksen luotettavuutta arvioidessa voidaan käyttää useita erilaisia mittaus- ja tutkimustapoja. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimusmenetelmien luotettavuutta tarkastellaan validiteetin ja reliabiliteetin käsitteillä. Tutkimuksen reliabiliudella tarkoitetaan mittautulosten toistettavuutta eli kykyä antaa ei – sattumanvaraisia tuloksia. Esimerkiksi jos kaksi arvioijaa päätyy samanlaiseen tulokseen, tällöin voidaan pitää tulosta reliabelina. (Hirsjärvi ym. 2010, 231.) Luotettavuutta parantaa myös tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta ja sen kaikista vaiheesta. (Hirsjärvi 2010, 232.)

Arvioidessani tutkimukseni luotettavuutta olen huomionut edellä mainitut kriteerit. Olen kuvannut totuuden mukaisesti kaikki tutkimukseeni liittyvät eri vaiheet, sekä litteroinut aineistoni mahdollisimman pian ja sanatarkasti, sekä pyrkinyt siihen, että aineiston merkitykset eivät muuttuneet tutkimuksen edetessä. Varasin tutkimuksen tekemiseen myös riittävästi aikaa, jotta en tekisi hätäisiä johtopäätöksiä ajan puutteen vuoksi. Tutkimuksen luotettavuutta parantaa myös se, että tutkijalla on tarpeeksi aikaa tehdä tutkimuksensa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 139.)

Haastattelun laatua voidaan parantaa siten, että haastattelu litteroidaan niin nopeasti kuin mahdollista, varsinkin silloin kun tutkija itse sekä haastattelee, että litteroi. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 185). Testasin myös esihaastattelulla haastattelun toimivuutta, itse haastattelutilannetta, sekä haastattelun pituutta. En kuitenkaan esittänyt esihaastattelun vastauksia tutkimuksessani, koska haastateltavani oli minulle ennestään tuttu ja se olisi voinut vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. Tutkimuksen arviointiin liittyy myös käsite validius eli pätevyys. Validius tarkoittaa mittarin tai tutkimusmenetelmän valmiutta mitata juuri sitä, mitä on tarkoitettukin mitattavan. (Hirsjärvi ym 2010, 231 – 232.) Janesickin (2000, 393) mukaan laadullisen tutkimuksen ydinasioita ovat henkilöiden, paikkojen, sekä tapahtumien kuvaukset. Validius edustaa kuvauksen ja siihen liitettyjen, sekä tulkintojen yhteensopivuutta. Arvioin tutkimani aineiston tulosten uskottavuutta, sekä tarkistin ennen johtopäätösten tekoa analyysissä syntyneet tulkinnat, sekä niiden merkitykset. Myös aikaisemmat samantapaiset tutkimukset tukivat tulkintojani.

Haastattelu on aina vuorovaikutustilanne, jossa haastattelija ja haastateltava toimivat suhteessa toisiinsa. Vuorovaikutuksen merkitystä ei pidä koskaan jättää huomiotta. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 29.) Haastattelussa on merkitsevää, miten haastattelija osaa tulkita haastateltavan vastauksia, koska tutkittavat saattavat puhua haastattelutilanteesta toisin kuin jossakin toisessa tilanteessa. Tämä on huomion arvoinen asia tuloksia tulkittaessa, joka merkitsee sitä, että tulosten yleistämisessä ei pitäisi liioitella. (Hirsjärvi ym. 2006, 195 – 196.)

Haastattelupaikalla on myös tärkeä osuus haastattelun onnistumiselle, koska kyse on vuorovaikutustilanteesta. Haastattelu voidaan tehdä esimerkiksi haastateltavan kotona, yliopistolla tai muussa sopivassa tilassa. Tärkeintä olisi, että haastattelutilanne olisi mahdollisimman rauhallinen ja muita virikkeitä ei ole paljoa tarjolla. Tilavalinta voi aiheuttaa haastateltavalle epävarmuutta, jolloin tutkija ei pääse niin lähelle

haastateltavaa kuin olisi toivonut. Tutkija ja haastateltava voisivat istua vierekkäin, jolloin saataisiin mahdollisimman rentotunut tunnelma haastattelun ajaksi. Turha jännittyneisyys saataisiin näin pois, joka myös saattaisi vaikuttaa tutkimus tuloksiin. (Aaltola & Valli 2001, 29.) Noudatin näitä periaatteita omassa haastattelu tilanteessani ja valitsin rauhallisen haastattelupaikan, jossa vallitsi rentoutunut ilmapiiri. Arvioin samalla itseäni kriittisesti ja rehellisesti tutkijana jokaisen tekemäni valinnan kohdalla, sekä pyrin toimimaan siten, etteivät omat henkilökohtaiset kokemukseni vaikuttaneet tutkimukseni johtopäätöksiin. Viime kädessä laadullisella tutkimusmenetelmällä tehdyssä tutkimuksessa luotettavuuden kriteerit pohjautuvat itse tukijaan, sekä hänen rehellisyyteensä, koska kyseessä on tutkijan tekemät teot, valinnat ja ratkaisut. (Eskola & Suoranta 2000, 208, 21.) Myös lähdekritiikki lisää tutkimuksen luotettavuutta, joten käytin lähdemateriaalina suhteellisen tuoreita, alkuperäisiä ja tieteellisesti arvostettuja lähdekirjoja ja materiaaleja. Lähdemateriaalin arvioimiseksi on hyvä tutkia kirjoittajien tunnettavuutta ja arvo valtaa, lähteen ikää, julkaisijan arvovaltaa ja vastuuta. (Hirsjärvi ym. 2009, 113.)

4.7 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksen eettisyydestä puhuttaessa on syytä erottaa toisistaan eettisyys ja vilpillisyys. Eettiset ohjeet ohjaavat tutkimusetiikkaa, mutta tietyn tutkimuksen konkreettisissa valinnoissa on edettävä ohjeiden osoittamaa pintaakin syvemmälle. (Pohjola 2007, 14 – 15.) Tutkimuseettiset normit eivät sido tutkijaa laillisesti, mutta ammatillisesti ne velvoittavat tutkijaa. Normeilla pyritään ohjaamaan tutkimuksen tekoa, sekä ilmaistaan niitä arvoja, joihin tukijoiden toivotaan ja uskotaan sitoutuvan. Lisäksi normeihin sisältyy aina tukittavia koskevien tietojen luottamuksellisuuden turvaaminen. Tutkimus etiikalla korostetaan tutkimusaineiston ja tutkittavien suojaan liittyviä kysymyksiä. (Kuula 2006, 25, 58 – 59.)

Ihmisiin kohdistuvissa tutkimuksissa tärkeimpinä eettisinä periaatteina korostetaan informointiin perustuvaa suostumusta, luottamuksellisuutta, seurauksia ja yksityisyyttä. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 20).

Tutkimusaineisto ei myöskään saa joutua väärin käsiin, sekä on turvattava, että tutkittavien anonymiteetti säilyy koko tutkimuksen ajan aina tutkimus tuloksiin asti. (Vilka 2005, 35). Tutkijan tulee kertoa haastateltaville, miten anonymiteetti turvataan

tutkimuksessa. Anonymiteetti lisää myös tutkijan vapautta, koska hänen on helpompi käsitellä arkojakin aiheita, tiedostaen, että hän ei aiheuta tutkittavalle haittaa. (Mäkinen 2006, 93, 114). On myös muistettava, että tutkimukseen osallistuminen on aina vapaaehtoista ja tutkimukseen osallistuvalla on aina mahdollisuus keskeyttää tutkimus. Haastattelu menetelmät on syytä kertoa tutkittavalle etukäteen ennen tutkimukseen osallistumista. (Kuula 2006, 106 – 107). Eettisiä kysymyksiä on paljon muitakin, eivätkä eettiset ratkaisut koske vain jotain tiettyä tutkimuksen kulkuun liittyvää vaihetta, vaan niitä tulee esille kaikissa vaiheissa. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 20.)

Tutkijana pidin merkityksellisenä noudattaa eettisiä yleisiä periaatteita jo ennen haastatteluani, sekä haastattelujen aikana. Noudatin eettisiä ohjeita, kunnioitin haastateltavieni yksityisyyttä, sekä luottamuksellisuutta. Perusteluni tälle väitteelle pohjautuvat siihen, että haastateltavani lupautuivat vapaaehtoisesti haastatteluuni, tiesivät syyn, miksi heitä haastatellaan ja toivat esille hyvinkin henkilökohtaisia asioita, joita en käsittele tutkimuksessani julkisesti.

Raportoidessani en tuonut julki kenenkään nimeä, asuinpaikkaa, enkä myöskään entistä ammattia, jotta kenenkään identiteettiä ei voida sen vuoksi tunnistaa. En myöskään ole vääristellyt tuloksia tai esittänyt aitoja tieteellisiä tutkimuksia ominani. (Hirsjärven ym. 2010, 27) mukaan jo tutkimusaiheen valinta on eettinen ratkaisu, mutta myös se, miten tutkimus tuloksia voidaan hyödyntää. Tutkimukseni on mielestäni yhteiskunnallisesti hyödynnettävissä, koska työvoiman turvaaminen ja työssä jaksaminen ovat tämän hetken suurimpia yhteiskuntapoliittisia haasteita. (Penttinen, hakupäivä 7.8.2012.) Kuntoutuksenohjaaja toimii myös aktiivisesti yhteistyössä yhteiskunnallisten vaikuttajien kanssa, kuntoutusta koskevissa päätöksenteoissa. Tästä syystä uusin ja ajankohtaisin tutkimustieto hyödyntää kuntoutuksenohjaajaa kun hän ohjaa asiakastaan kuntoutustyössään.

5 KUNTOUTUJIIEN KOKEMUKSIA UDELLEEN- KOULUTUKSEN JÄLKEEN

Tässä luvussa käsittelen tutkimuksestani saamiani tuloksia, jotka koostuvat kuntoutujien kokemuksista ammatillisesta kasvustaan, sekä heidän kokemastaan tuesta ja ohjauksesta ammatillisen uudelleenkoulutuksensa aikana. Havainnollistan tutkimustuloksiani haastateltavien alkuperäisillä ilmauksilla.

5.1 Haastateltavien taustatiedot

Haastatteluuni osallistui kolme henkilöä, jotka olivat kaikki naisia. Iältään he olivat 37, 40 ja 45-vuotiaita. He olivat kaikki hakeutuneet terveydellisistä syistä ammatilliseen uudelleenkoulutukseen, koska eivät pystyneet enää jatkamaan entisessä työssään. Ammatillinen uudelleenkoulutus tapahtui Ammattikorkeakoulun puolella saman koulutuslinjan sisällä. Kaksi haastateltavaani oli ohjattu työterveyslääkärin kautta hakeutumaan uudelleenkoulutukseen ja yksi hakeutui itse lääkärin kautta koulutukseen. Koska en tutki tässä tutkimuksessani maksavaa tahoja niin en tuo sitä myöskään esille tutkimustuloksissani.

5.2 Kokemuksia ammatillisesta kasvusta

Ammatillinen kasvu koettiin omana ihmisenä kasvamisena, koulutus oli antanut paljon henkistä ja ammatillista kasvua, oppimista oli tapahtunut paljon, sekä oli tapahtunut omien työtapojen reflektointia. Yksi haastateltava toi esille, että mietiskelee asioita nyt enempi ja tietyytyyppinen spontaanisuus hänen käytöksessään oli vähentynyt. Oleellisen ja uuden tiedon hakeminen, ja etsiminen koettiin myös tärkeäksi osa-alueeksi, sekä tärkeänä pidettiin myös kykyä tunnistaa omat heikkoudet ja vahvuudet. Eräs haastateltava oli havainnut itsessään eri ominaisuuksia, mikä näkyi hänen itseluottamuksensa lisääntymisenä. Ammatilliseen kasvuun liittyvä kriittinen arviointitaito näkyi opintojen alussa ohjaajien kyseenalaistamisena. Yleinen tyytyväisyys opintojen suorituksiin ja hyvät oppimiskokemukset koettiin vahvaksi pohjaksi ammatti-identiteetin muodostumiselle. Opiskelujen mielekkyydellä oli myös suuri merkitys ammatilliselle kasvulle. Kaikilla oli suuri halu opiskella ja kokivat, että oli tapahtunut paljon ammatillista kasvua, sekä tunsivat olevansa juuri oikeassa

paikassa. Haastateltavat olivat saaneet varmuutta asioiden hallintaan ja luottivat siihen, että heillä oli ammatillista osaamista riittävästi, löytääkseen hyvän työpaikan itselleen tulevaisuudessa. Eräs haastateltava kuvasi ammatillista kasvuaan siten, että hän on päätöksiä eteenpäin viejä ja vastuunkantaja tulevassa työssään.

”Itseluottamus on varmaan sillä tavalla lisääntynyt, että niin ku luottaa omiin kykyihin ja niihin taitoihin.”

Haastateltavat kuvasivat oman halunsa ja opiskelu motivaationsa olevan hyvin korkealla ennen opiskelun aloittamista. Heillä oli suuri halu ja motivaatio saada selville, millaista aikuisopiskelu tulisi olemaan ja he olivat ottaneet opiskelun avoimin mielin vastaan. Yksi haastateltava uskoi saavansa työtä ja löytävänsä paikkansa, vaikka ei ollut enää nuori. Halu asiakastyöhön tuli myös esille ja opiskeltava ala tuntui oikealta. Yksi haastateltavista oli työskennellyt aikaisemmin lasten parissa ja halusi tehdä työtä edelleen lasten kanssa.

” Halusin tietää mitä se aikuiskoulutus oikein oli ja lähin avoimin mielin koulutukseen.”

Kaikki haastateltavat kuvasivat asenteidensa muuttuneen myönteiseen suuntaan koulutuksensa aikana. Yksi haastateltava oli havainnut reflektoidensa omia ajatuksiaan ja huomannut oman henkisen kasvunsa. Toinen haastateltava kertoi, kuinka hänen koko maailmankatsomuksensa oli muuttunut. Koulutus oli vahvistanut haastateltavien asenteita siten, että he kokivat olevansa juuri oikeassa paikassa opiskelemaan.

” Mää muistan silloin ensimmäisten kuukausien jälkeen, kun kerroin mun miehelle, että ihan niin ku mää olisin silmäni avannu ja katon maailmaa ihan eri kannalta.”

Eettisten arvojen merkitykset nousivat tutkimuksessa esille siten, että eräs haastateltava kertoi, ajattelevansa nyt laajemmin asiakkaan näkökulmasta, sekä myös yhteiskunnalliselta kannalta asioita. Haastateltavat kertoivat, että olivat alussa hieman jännittäneet miten tulisivat pärjäämään opiskelussaan, koska kaikilla oli ollut pitkä aika entisestä opiskelusta, mutta toivat samalla esille sen, että heillä ei ollut mitään ennako

odotuksia ja olettamuksia, vaan lähtivät opiskelemaan avoimin mielin, vaikka kaikki oli aivan uutta.

”Avoimin mielin olen suhtautunut tähän opiskeluun.”

Haastateltavat kuvasivat sisäistä kasvuaan vahvuutena, sekä olivat oppineet luottamaan itseensä, omaan ammattitaitoonsa ja osaamiseensa. Itseluottamuksen kasvua oli havaittavissa kaikkien kohdalla. Eräs haastateltava kertoi, että oli tullut rohkeammaksi saamastaan palautteesta.

” No totta kai tuo ammatillisuus tässä on kasvanut koulutuksen aikana ja oppinu luottamaan itteensä.”

5.3 Kokemuksia saadusta tuesta ja ohjauksesta

Tulosten perusteella kaikki haastateltavat olivat saaneet tukea ja ohjausta. Tämän he olivat kokeneet siten, että ohjaajat olivat tuoneet esille missä he olivat hyviä ja missä olisi vielä parantamisen varaa. Tutkimuksessa tuli myös esille, että opiskelu perustui hyvin pitkälle itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteisuuteen. Eräs haastateltava kertoi, että aikuisopiskelijoilta vaaditaan ehkä enemmän kuin nuorisopuolella, mutta opetus oli saattanut ollut syvällisempää aikuiskoulutuksessa. Tutkimus osoitti, että kaikki olisivat kaivanneet aivan opiskelujen alkuvaiheessa enempi tukea ja ohjausta. Kaksi haastateltavaa oli kokenut ohjaustilanteet positiivisiksi ja hyviksi. He olivat saaneet rakentavaa ja realistista palautetta. Kolmas ei ollut tarvinnut omasta mielestään kovin paljoa ohjausta ja koki, että opiskelujen alussa hän olisi tarvinnut eniten ohjausta.

Ohjaajien ammattitaitoa kuvattiin ammattitaitoiseksi, sekä myös monipuoliseksi. Haastateltavat kokivat, että olivat saaneet pääsääntöisesti tukea ja palaute oli ollut rakentavaa ja ohjaus ammatillisesti hyvää. Kannustuksen tarve nousi myös esille, yksi haastateltava toivoi, että olisi saanut kysymyksiinsä vastaukset reaaliajassa. Ohjaus koettiin keskustelevaksi, jossa oppilas tuli kuulluksi ja ymmärretyksi. Toiveena oli myös, että teoria ja harjoittelu tukisivat toisiaan. Haastateltavien mielestä palautteen saaminen vahvisti opiskelijaa, jolloin opiskelija sai tietoon ohjaajan mielipiteen opiskelijan

taidoista. Haastateltavat olivat saaneet myös tukea opiskeluunsa perheeltään, ystäviltään, opiskelija tovereiltaan, tutoropettajilta, sekä harjoittelussa olevilta ohjaajiltaan ja opettajiltaan.

”Mulla on positiivinen kokemus ohjaustilanteista - ne ovat olleet realistisia ja palaute realistista”. ”En ole kokenut huonoksi ollenkaan.”

Ammatillisen kehittymisensä haastateltavat kuvasivat siten, että kokivat opiskelunsa olevan kivaa ja oli ollut hienoa huomata, että pärjäsi opinnoissaan, josta oli syttynyt suuri into ja motivaatio opiskelua kohtaan. Ammattitaito oli parantunut huomattavasti ja he olivat saaneet varmuutta harjoittelujen myötä. Erään haastateltavan mielestä välillä oli ollut epävarmoja tunteita opituista asioista, mutta kuitenkin hänellä oli tunne, että oli oppinut paljon.

” Vähän semmonen vierivä lumipallo opettajat tarjoaa tietoa ja minä poimin ne.”

Vastaajien kokemukset aikuisopiskelijan roolista olivat hyvin samankaltaiset, eli kaikki kuvasivat aikuisopiskelun olevan mukavaa ja helppoa, joskin ensin oli täytynyt opetella oma opiskelutapa. Yksi haastateltavista oli tyytyväinen siihen, että kaikilla on tänä päivänä mahdollisuus opiskeluun. Opiskelijan roolissa saattoi olla avoimin mielin ja aina pystyi kysymään asioita. Erään mielipiteen mukaan aikuisopiskelijoilta vaadittiin joskus ehkä enemmän kuin nuorilta, varsinkin harjoitteluissa. Yhden mielestä välillä oli ollut rankempaa ja se oli vaatinut oman sopeutumisensa, sekä hän oli miettinyt ennen opiskeluun lähtemistä omia opiskeluvalmiuksiaan. Hänen mielestään joka vuosi oli tuonut muutoksia opiskelijan rooliin. Yksi haastateltava oli kokenut opiskelunsa välillä aika rankaksi. Koulutus oli antanut paljon kokemuksia henkisestä ja ammatillisesta kasvusta

” Kyllä mulle se opiskelijan rooli on ollut mukavaa ja helppoa kun on oppinut löytämään sen oman tavan oppia asioita.”

Ammatillinen uudelleen koulutus koettiin erittäin positiivisena ja mielekkäänä ratkaisuna hankkia itselleen uusi ammatti, koska kukaan haastateltavista ei voinut enää

jatkaa entisessä työssään terveydellisistä syistä. Oman alan löytymistä pidettiin erittäin hyvänä ja positiivisena asiana. Työllisyysnäkymät koettiin myös hyväksi.

” Tulevaisuus näyttää kauhean positiiviselta, jopa yltiöpositiiviselta jotenkin nään, että löydän oman paikkani.”

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Haastateltavani olivat kaikki kuntoutujia ja olivat kouluttautuneet uuteen ammattiin ammatillisella uudelleen koulutuksella. Halusin haastattelun avulla saada kokemuksellista tietoa heidän ammatillisesta kasvustaan uudelleen koulutuksen aikana, sekä myös tutkia millaista tukea ja ohjausta he olivat saaneet koulutuksensa aikana. Kaikki olivat hakeutuneet terveydellisistä syistä uudelleen koulutukseen eli allergisen sairastumisen ja altistumisen vuoksi. Iältään he olivat varsin nuoria 37-, 40- ja 45-vuotiaita ja heillä oli työkästä vielä pitkästi edessä.

Yksi mahdollisuus työuran jatkamiseen on ammatillinen kuntoutus. Ammatillisen kuntoutuksen tavoitteena on ylläpitää mahdollisuuksia jatkaa työelämässä oman työkyvyn edellyttämällä tavalla, vaikka henkilön työkyky olisikin heikentynyt sairauden tai vajakuntoisuuden vuoksi. Työkyvyn kannalta sopivaan työtehtävään siirtyminen voi vaatia uuden ammattitaidon hankkimista uudella ammattitutkinnolla. Ammatillinen kuntoutus on yksi hyvä keino ehkäistä työntekijän työkyvyttömyyseläkkeelle joutumista. Ammatillisella kuntoutuksella on myös hyvin merkittävä yhteiskunnallinen arvo ja yleensä kuntoutusta kohtaan suomen väestöllä on varsin suuret odotukset. (Saari 2004, 141 – 143.) Ihmisen hallinnan tunne lisääntyy elämäntapahtumien ja olosuhteiden muutosten tuloksena silloin, kun hän kokee, että hänellä on mahdollisuuksia selviytyä suuristakin vaikeuksista ja saada aikaan toivottuja muutoksia elämäntilanteessa. (Järvikoski & Härkäpää 2008, 133).

Ammatillisessa kuntoutuksessa tulisi korostaa myös kokemuksellista aspektia, eikä pelkästään työllistymistä. (Saari & Forma 2003, 36.) Ammatillisen kasvun päämääränä on parantaa suoritusta, sekä osaamista. Ammatillinen kasvu nähdään myös omien asenteiden muuttumisena. (Hilden 2002, 33 & Mäntylä 2007, 93.)

Haastateltavat olivat hyvin orientoituneita ja sitoutuneita opiskelemaan itselleen uuden ammatin. Heidän itsetuntonsa oli kasvanut, asenteissa oli tapahtunut myönteisiä muutoksia, sekä ammatillinen osaaminen oli parantunut. Heillä ei myöskään ollut erityisiä ennakoasenteita opiskelua kohtaan, vaan kaikki olivat lähteneet opiskelemaan

avoimin mielin. Aikuisopiskelijoilla saattaa olla syvälle juurtuneita ja monisyisiä tietokehikkoja, jotka saattavat vaikeuttaa uuden tiedon nivoutumista vanhaan tietoon. (Mäkinen ym. 2009, 28).

Ammatillisella uudelleen koulutuksella on katsottu parantavan osallistujien itsearvostusta, ammatillista motivaatiota, sekä oppimiskykyä. (Järvikoski & Härkäpää 2011, 221, 223).

Jokainen uskoi löytävänsä tulevaisuudessa sellaisen työn, jota he halusivat tehdä. Koulutus on keskeisimpiä ammatillisen itseluottamuksen rakentajia, joka antaa ihmiselle elämänrohkeutta ja vakautta oman tiensä kulkemiseen. (Mattila 2010, 95). Osa oli jo koulutustaan vastaavassa työssään ja kaikki haastateltavat uskoivat löytävänsä työpaikan itselleen, joskin jokainen toi esille myös sen tosiasian, että kukaan ei voi olla täysin valmis koulusta valmistuttuaan. Koulutus ei kuitenkaan yksin tee täydellistä ammattilaista, vaan ammattiin kehitytään vaiheittain, työkokemuksen myötä. (Mäkinen ym. 2009, 26). Koulutuksen jälkeen työelämään siirtyminen tuo aina omat haasteensa ammatilliselle kasvulle, sekä myös asiantuntijaksi kehittymiselle. Täydennyskoulutus, työnohjaus, ym. ajankohtainen uusi tieto auttavat yksilöä hänen ammatillisessa kasvussaan kohti asiantuntijuutta. (Mäkinen ym. 2009, 43.)

Johtopäätöksenä tutkimustuloksista voidaan todeta, että kuntoutujien kokemukset ammatillisesta kasvustaan toteutuivat samankaltaisesti kuin aikaisemmat tutkimustulokset olivat osoittaneet ammatillisen kasvun tapahtuvan. Ammatillinen uudelleen koulutus koettiin hyvänä ja myönteisenä ratkaisuna uuden ammatin hankkimiseen, jonka kautta muodostui vähitellen myös ammatillinen kasvu. Avoimen mielen ylläpitäminen, haasteiden ja mahdollisuuksien kohtaaminen, edellyttää aina halukkuutta muuttua ja luoda uutta. Ihminen on kykenevä muuttumaan ja parantamaan suoritustaan ja kehittymään vaikuttavasti, mikäli hän on tunnistanut omat toimintatapansa, vahvuutensa ja kehittävät puolensa. Ammatillisessa kasvussa tapahtuu oman potentiaalin ja osaamisen kehittämistä, sitoutumista, sekä ammatillisen identiteetin ja työpersoonan uudelleen määrittelyä. (Leiviskä 2011, 71, 72, 107.)

Haastateltavien tuen ja ohjauksen tarpeesta tuli esille erityisesti aivan opiskelujen alussa. Tukea ja kannustusta oli saatu myös perheeltä ja ystäviltä ja opiskelukavereilta.

Haastateltavat kuvasivat opiskelu aikaansa hyvin positiivisena, kokemusrikkaana, sekä henkisesti ja ammatillisesti kasvattavana tapahtumana, jossa korostui itseohjautuvuus. Opiskeluun sisältynyttä työharjoittelua pidettiin myös tärkeänä oppimisen kannalta. Aikuisopiskelijalla on rikas kokemus tausta, ominaiset oppimistarpeensa sekä kyky itseohjautuvuuteen. (Järvinen ym. 2000, 92, 99.) Sisäisesti motivoituneelle käyttäytymiselle on tyypillistä, että se tapahtuu käyttäytymisen itsensä vuoksi, eli itse toiminnasta syntyy tyydytys, jolloin tekeminen itsessään on palkitsevaa. Tällöin henkilö tekee kaiken omasta vapaasta tahdostaan, eikä odota ulkoista palkkiota. Mielenkiinto on itsessään sisäiseen motivaatioon liittyvä palkkio. Tämän kaiken edellytyksenä on kuitenkin se, että ihminen itse tietää, mitkä ovat hänen kiinnostuksen kohteensa, sekä tunnistaa asiat, joita pitää tärkeinä ja merkityksellisinä. (Leiviskä 2011, 49, 51.)

Itse ohjaustilanteet koettiin positiivisiksi ja ammatillisesti hyväiksi ja kaikki haastateltavat olivat kokeneet, että he olivat tulleet kuulluksi ja ymmärretyiksi ohjaustilanteissa. Palautteen saaminen oli selvästi vahvistanut opiskelijoita ja palaute oli koettu rakentavaksi ja realistiseksi. Ohjaajien ammattitaito koettiin ammattitaitoiseksi. On tärkeää, että opiskelija luo realistisen kuvan omista kyvyistään, sekä taidoistaan. Hyvin harva luulee itsestään liikoja. Hyvän koulun periaatteisiin kuuluu antaa jokaiselle oppilaalle myönteinen ja realistinen minäkuva. (Uusikylä 2006, 27.) Realistisen kannustuksen ansiosta ihminen uskoo, että hänellä on tehtävään tarvittavat taidot ja yrittää silloin parhaansa. Negatiivisella palautteella ihminen alkaa helposti vältellä haastavia tehtäviä ja luovuttaa silloin nopeasti kohdatessaan vaikeuksia. (Leiviskä 2011, 54).

Avain oppimiseen on toisaalta saatu palaute, sekä lisäksi itseopiskelu. Myös aikuiset tarvitsevat ohjausta, etenkin uusien asioiden oppimisessa ja saattavat olla hyvinkin epäkriittisiä suhteessa koulutuksen antamaan tietoon. Ohjaajan ominaisuuksia ovat aitous, empatia ja kunnioittaminen, jolloin opiskelijat voivat kehittyä yksilöinä. Kannustavalla ilmapiirillä voidaan auttaa käsittelemään omia kokemuksia avoimesti, jonka tavoitteena on kasvattaa opiskelijoiden sisäisiä resursseja. Opettajan tulee olla ei-arvosteleva oppimisen ohjaaja. (Järvinen ym. 2000, 92, 99.)

Kaikki haastateltavat arvostivat suuresti uudelleenkoulutustaan ja halusivat pitää taitojaan yllä lisäkoulutuksella työn ohella. Erinomainenkaan koulutus ei yksistään voi

korvata opiskelijan omaa tiedonrakentamisprosessia, kuten ajatuksia oivalluksia, löydöksiä ja tunteita, joita oppiminen parhaimmillaan sisältää. Koulutuksen tärkeänä tehtävänä onkin tarjota opiskelijalle hyviä välineitä, joiden avulla opiskelija ohjaa oman asiantuntemuksensa rakentamista. (Mäkinen ym. 2009, 42.) Koulutuksen jälkeen työelämään siirtyminen tuo aina omat haasteensa ammatilliselle kasvulle, sekä myös asiantuntijaksi kehittymiselle. Täydennyskoulutus, työnohjaus, ym. ajankohtainen uusi tieto auttavat yksilöä hänen ammatillisessa kasvussaan kohti asiantuntijuutta. (Mäkinen ym. 2009, 43.) Oppiminen edellyttää aina reflektiota, joka voi alkaa henkilökohtaisten tunteiden tutkistelusta ja yltää vähitellen kriittisen yhteiskunnallisen ja teoreettisen tietoisuuden tasolle. Aikuisen oppiminen on kiinteästi sidoksissa merkityksiin, olettamuksiin, arvoihin ja uskomuksiin. (Järvinen, Koivisto & Poikela 2000, 96, 97.) Koulutus ei kuitenkaan yksin tee täydellistä ammattilaista, vaan ammattiin kehitytään vaiheittain, työkokemuksen myötä. (Mäkinen ym. 2009, 26).

Johtopäätöksenä tuesta ja ohjauksesta voidaan todeta, että ohjauksen ja tuen merkitys opiskelujen alkuvaiheessa koettiin erityisen tärkeäksi. Haastateltavat olivat saaneet mielestään riittävästi tukea ja ohjausta opiskelunsa aikana. Ohjaajien ammattitaito koettiin monipuoliseksi, hyväksi ja kannustavaksi, jossa korostui opiskelijoiden itseohjautuvuus. Haastateltavat arvostivat koulutustaan ja halusivat pitää taitojaan yllä lisäkoulutuksella. Tutkimustulosten ja teorian yhtenäisyys tuen ja ohjauksen merkityksestä voidaan todeta johtopäätöksissä.

Uudessa työssä vasta aloittelevista käytetään termiä noviisi ja pitkään työskennelleet ovat ekspertejä, asiantuntijoita tai mestareita. Asiantuntijuus muodostuu yleensä pitkän ja monipuolisen työkokemuksen perusteella. Poikkeuksellisen suoritustason saavuttamiseen vaaditaan pitkää aktiivista opiskelua ja kokemusta, tuhansia työtunteja, joissa yksilö voi parantaa ja monipuolistaa taitojaan. Tämä tapahtuu useimmiten hyvän opettajan tai mestarin opissa. Asiantuntijan eräs olennainen tunnusmerkki onkin hänen kykynsä jatkuvasti ylittää oma aikaisempi asiantuntijuustasonsa, joka tarkoittaa sitä, että pätevyyttä täytyy kehittää jatkuvasti kouluttautumalla. (Coliander, Ruoppila & Härkönen 2009, 164 – 166.)

7 POHDINTA

Ammatillinen kuntoutus on ollut hyvin keskeinen ja elävä osa kaikkia työharjoittelujaksojani. Työikäisen työelämään palaaminen ja työelämässä jatkamisen mahdollisuuksia terveydellisistä syistä arvioitiin kaikissa työharjoittelupaikoissani. Tutkimus tulosten mukaan voidaan todeta, että ammatillinen kuntoutuskiinnostus on varsin suurta niiden joukossa, joilla oli työkyvyn menetyksen uhka. (Saari 2004, 158). Aihe alue kiinnosti minua ja vaikutti erittäin mielenkiintoiselta ja yllättävän ajankohtaiselta. Alusta alkaen minulla oli selkeä johtoajatus siitä että, käytän havaintoaineistona haastattelua, jonka avulla minulla oli mahdollista saada kokemuksellista tietoa tutkittavistani. Myös laadullinen tutkimuspa oli luonteva ja helppo valinta, koska tavoitteenani oli luoda mahdollisimman todenmukainen kuvaus tutkittavasta ilmiöstä tietyssä paikassa, tilassa ja ajassa, jonka katsotaan vaikuttavan myönteisesti vuorovaikutustilanteen tunnelmaan, sekä myös tätä kautta tutkimuksen validiteettiin. (Vilka 2005, 168.) Opinnäytetyöni on ollut myös oman ammatillisen kehittymiseni perspektiivistä katsottuna erittäin antoisaa ja opettavaista.

Tutkimukseni tarkoituksena oli kuvailla kuntoutujan kokemuksia ammatillisesta kasvusta ammatillisen uudelleen koulutuksen aikana, sekä selvittää millaista ammatillista tukea ja ohjausta asiakas oli saanut ammatillisen uudelleen koulutuksensa aikana. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa, joka hyödyntää kuntoutujaa, kuntoutuksen ohjaajaa, sekä oppilaitoksessa ohjaustyötä tekevää henkilökuntaa saamani tutkimus tiedon pohjalta. Tulevana kuntoutuksen ohjaajana minun täytyy olla tietoinen kaikista ajan tuomista haasteista, jotka liittyvät kuntoutukseen. Ammatillisen kuntoutuksen alue, sekä ammatillinen kasvu ovat tulleet tässä tutkimuksessani tutummaksi ja lisänneet ymmärrystäni siltä osa-alueelta. Aineiston analyysissä käytin teorialähtöistä sisällönanalyysia, joka pohjautuu tiettyyn teoriaan, malliin tai auktoriteetin esittämiin ajatuksiin. (Tuomi 2007, 131). Viitekehyksessäni käsittelin kuntoutujan ammatillisen kuntoutuksen ja ammatillisen uudelleen koulutuksen lähtökohtia, sekä kuntoutujan ammatillista kasvua, sekä kuntoutujan saamaa tukea ja ohjausta ammatillisen uudelleen koulutuksen aikana.

Tutkimustuloksistani nousi selvästi esille ammatillisen uudelleenkoulutuksen myönteinen vaikutus kuntoutujien ammatilliselle kasvulle, sekä uuden ammatin hankkimiseen. Ammatillisella kasvulla tarkoitetaan yksilön sisäistä kasvua, se on ammatillisen minäkäsityksen kehittymistä, omien asenteiden muuttumista, kriittisen arviointitaidon ja alan ammattitaidon kehittymistä. (Mäntylä 2007, 93.) Tuen ja ohjauksen merkitys opiskelujen alkuvaiheessa koettiin erityisen tärkeäksi. Haastateltavat olivat saaneet mielestään riittävästi tukea ja ohjausta koko opiskelunsa ajan. Ohjausta he olivat kaivanneet erityisesti opiskelujensa alku vaiheessa. Ohjaus ja ohjaustilanteet koettiin monipuolisiksi ja hyviksi, jossa korostettiin itseohjautuvuutta. Haastateltavat olivat hyvin tyytyväisiä ja sitoutuneita opiskeltavaan alaansa. Käytännön työharjoittelut nähtiin myös hyvin tärkeäksi ammattitaidon kehittymisen kannalta. Tulevaisuuden näkymät olivat hyvin optimistiset ja jokainen uskoi löytävänsä sellaisen työn, johon he olivat kouluttautuneet ja jota he halusivat tehdä. Osa oli jo sijoittunut ammattia vastaavaan työhön.

Mielestäni omat tutkimustulokseni antoivat viitteitä aikaisempiin tutkimustuloksiin, eivätkä poikenneet niistä merkittävästi. Tärkeimpänä tutkimuksessani pidin sitä, että löysin vastaukset tutkimustehtäviini ja omasta mielestäni onnistuin siihen nähden ihan hyvin. Toisaalta vastaukset ovat vain osavastauksia ja osatotuksia, joista herää yleensä aina uusia lisäkysymyksiä. (Alasuutari 2011, 277). Haastattelutilanteessa kävi ilmi, että kaikki vastukset eivät olleet tutkimukseni kannalta tärkeitä, mutta pyrin poimimaan aineistosta juuri ne vastaukset, jotka olivat tutkimukseni kannalta tärkeitä. Tutkimuksen luotettavuutta arvioidessani pyrin tekemään johtopäätökset ja tutkimustulokset huolellisesti, käyttäen apuna teorian tietoutta, jolla hain vahvistusta johtopäätöksini. Käytin myös haastateltavien suoria lainauksia, jotka mielestäni elävöittivät tutkimustuloksia ja toivat esille selkeämmin tutkittavien mielipiteitä.

Opinnäytetyön tekeminen oli hyvin monipuolinen ja haastava tehtävä, varsinkin kun tein työtäni yksin. Tutkimustyöhön pääsee sisälle vain sitä tekemällä. Myös virheistä voi ottaa opikseen ja kehittyä koko ajan. Vaikka laadullinen tutkimus on haastavaa, samalla se on ollut myös joustavaa, koska tukijana saatoin palata aina tarkentamaan omia tavoitteitani ja olettamuksiani, sekä oli mahdollisuus perehtyä aina uudelleen taustakirjallisuuteen, josta saatoin tarkentaa omaa teoreettista viitekehystäni. Tutkimuksen metodologinen puoli tuli tutummaksi ja selkeämmäksi, sekä tiedollinen

osaamiseni kasvoi viitekehysten, sekä koko tutkimuksen tekemisen yhteydessä. Tutkimukseni oli perustutkimus, jossa tutkimusasetelma perustui teoriaan.

Haastattelujen tekeminen oli hyvin mielenkiintoinen tapahtuma ja samalla huomasin, miten tärkeää on osata kuunnella haastateltavaa, vaikka nauhoitin kaiken nauhurille ja pystyin kuuntelemaan vastaukset aina uudestaan. Kuunteleminen on kuntoutuksenohjaajan työväline ja siinä suhteessa tämä tutkimus lisäsi tietoa tutkittavalla alueella, koska en ole aikaisemmin tehnyt tämän tapaista haastattelua. Omassa ammatillisessa kasvussani tapahtui myös valtavaa kehittymistä tutkimustyötä tehdessäni. Tavallaan minun oli helppo asettua haastateltavien asemaan, koska itsekin kuntoutuksenohjaaja opiskelijana olen edennyt opiskeluissani samoja polkuja kuin haastateltavani. En ottanut kuitenkaan kantaa mihinkään esittämiini kysymyksiin, joka tuntui aluksi hieman oudolta, kun on tottunut keskustelemaan ihmisten kanssa.

Tutkimusaineistoni oli varsin pieni ja oli mielenkiintoista havaita miten yhtenäisiä ja selkeitä heidän vastauksensa olivat. Niistä oli suhteellisen helppo löytää tutkimustehtäviini vastaukset. Jatkotutkimuksia ja jatkotutkimushaasteita ajatellen voisi miettiä suurempaa otosta, jossa olisi mukana molempia sukupuolia ja osallistujat olisivat myös eritasoisista oppilaitoksista. Tällöin tutkimustuloksissa saattaisi esiintyä täysin eri vastaukset kuin tässä tutkimuksessani, jossa kaikki tutkittavani olivat naisia ja opiskelivat, samassa oppilaitoksessa. ”Yhden tutkimuksen loppu tai sen aikana saatu idea voi olla toisen tutkimuksen alku.” (Alasuutari 2011, 277).

Tutkimukseni vaikein vaiheeni oli aineiston analyysi ja työni oli pysähdyksissä monia päiviä, ennen kuin pääsin tutkimuksessani eteenpäin. Luin laadullisen tutkimuksen ja sisällönanalyysin kirjoja ja vähitellen minulle alkoi muodostua kuva siitä, mitä minun piti seuraavaksi tehdä. Sain myös ohjaajiltani rakentavaa palautetta, jotta pääsin etenemään työssäni. Helppoa se ei todella ollut. Haluan päättää pohdintani Albert Banduraan (1977), joka kehitti teorian uskomuksista, joita ihmisillä on kyvyistään organisoida ja toteuttaa toimintaansa. Näitä uskomuksia hän kuvasi minäpystyvyysuskomuksiksi. Ensimmäisen kerran kuulin Banduran pystyvyysteoriasta aivan opiskelujeni alussa tutoropettajani Marja Koukkarin luennolla. Pystyvyysteoria sisältää mielestäni varsin kattavasti kaikki ne tuntemukset, uskomukset ja kokemukset

omasta pystyvyydestäni, mitä tätä opinnäytetyötä tehdessäni olen itse kohdannut. Ammatillinen kasvu koostuu myös hyvin pitkälle näistä samoista uskomuksista, arvoista ja asenteista.

LÄHTEET

Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. 4. painos. Tampere: Vastapaino.

Ammatillinen kuntoutus. Hakupäivä 7.5.2012,
http://www.stm.fi/sosiaali_ ja_ terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/kuntoutus/ammattillinen_kuntoutus.

Ammatillisen kuntoutuksen tavoite. Hakupäivä 11.6.2012,
[http://www.kela.fi/in/internet/liite.nsf/%28WWWAllDocsById%29/453DD46C757F0E CAC2257988003A549B/\\$file/ammattillinen_kuntoutus_20120116.pdf](http://www.kela.fi/in/internet/liite.nsf/%28WWWAllDocsById%29/453DD46C757F0E CAC2257988003A549B/$file/ammattillinen_kuntoutus_20120116.pdf)

Antikainen, E – L. Näkökulmia ammatti-identiteetin kehittymiseen. 2001. Teoksessa J. Honka & M. Lehtinen & U. Honka (toim.) Ammattikasvatuksen uudet tuulet - Vaikutteita AERA 2001 Konferenssista. Hämeenlinna: Saarijärvi Offset Oy, 92.

Autio, S. & Toikander, T. 2007. Ammatilliseen kuntoutukseen osallistuvien ikääntyvien työntekijöiden ammatillisen kasvun tuki työpaikoilla. Kasvatustieteen pro gradu tutkielma. Hakupäivä 3.3.2011,
https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18305/URN_NBN_fi_jyu-200801101041.pdf?sequence=1.

Colliander, A. & Ruoppila, I. & Härkönen, L-K. 2009. Yksilöllisyys sallittu. Moninaisuus voimaksi työpaikalla. Jyväskylä: PS-kustannus. (Juva :WS Bookwell Oy)

Eskola, J. & Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 4. painos. Tampere: Vastapaino.

Eskola, J. & Vastamäki, J. 2001. Teemahaastattelu: Opit ja opetukset. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Eskola, J. 2007. 6-8? (Teema)haastattelututkimuksen toteuttamisesta. Teoksessa L. Viinamäki & E. Saari (toim.) Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Helsinki: Tammi, 33 – 41 – 43 – 44 – 56.

Field, P. & Morse, J. 1985. Hoitotyön kvalitatiivinen tutkimus. Helsinki: Kirjayhtymä.

Hildén, R. 2002. Ammatillinen osaaminen hoitotyössä. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2006. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hämeen-Anttila, K. & Katajavuori, N. 2008. Yhteiskunnallinen lääketutkimus – ideasta näyttöön. Tampere: Esa Print.

Janesick, V.J. 2000. The choreography of qualitative research design. Teoksessa: N.K. Denzin & Y.S. Lincoln (toim.), 379–399.

Julkunen, R. 2003. Kuusikymmentä ja työssä. Jyväskylä: Kopijyvä Oy.

Järvikoski, A. & Härkäpää, K. 2008. Kuntoutuksen perusteet. Helsinki: WSOY.

Järvikoski, A. & Härkäpää, K. 2011. Kuntoutuksen perusteet. 5.uud.p. Helsinki: WSOYpro Oy.

Järvikoski, A. & Karjalainen, V. 2008. Kuntoutus monitieteisenä ja – alaisena prosessina. Teoksessa: P. Rissanen, T. Kallanranta & A. Suikkanen (toim.) Kuntoutus. Helsinki: Duodecim, 90–91.

Kasvio, A. 2010. Suomalaisen työelämän muutokset työterveyden näkökulmasta. Teoksessa: K-P. Martimo, M. Antti-Poika & J. Uitti (toim.) Työstä terveyttä. Helsinki: Duodecim, 26–27, 29.

Järvinen, A. & Koivisto, T. & Poikela, E. 2000. Oppiminen työssä ja työyhteisössä. Porvoo; Helsinki ; Juva: WSOY.

Kauppinen, T., Aromaa, A. & Koskinen, S. 2010. Työ terveyttä tukemassa. Teoksessa: A., Aromaa & S., Koskinen. (toim.) Suomalaisten työ, työkyky ja terveys 2000-luvun alkaessa. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus. Raportti 11/2010.

Kauppinen, K. & Toivanen, M. 2006. Työ ja terveys Suomessa 2006. Työorganisaatiot ja henkinen hyvinvointi. Hakupäivä 7.3.2011, http://www.ttl.fi/fi/verkkokirjat/tyo_ja_terveys_suomessa/Sivut/default.aspx.

Kolari, P. 2001. Itseohjautuvuuden tukeminen teknologiaperusteisessa oppimisessa. Teoksessa J. Jonka & M. Lehtinen & U. Honka (toim.) Ammattikasvatuksen uudet tuulet - Vaikutteita AERA 2001 Konferenssista. Saarijärvi: Saarijärvi Offset Oy, 42.

Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Jyväskylä: Gummerus.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Laine, T. 2004. Luokanopettajankoulutus ammatillisen identiteetin rakentajana. Acta Universitatis Tamperensis 1016. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Laki ammatillisesta koulutuksesta 21.8.1998/630. 1998. Hakupäivä 7.6.2012. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980630>.

Latvala, E. & Vanhanen-Nuutinen, L. 2003. Laadullisen hoitotieteellisen tutkimuksen perusprosessi: Sisällönanalyysi. Teoksessa Janhonen, S & Nikkonen, M. (toim.) Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Juva: WSOY, 25.

Leiviskä, E. 2011. Työ täynnä elämää Työn merkityksellisyyden seitsemän lähdettä. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Marjala, P. 2009. Työhyvinvoinnin kokemukset kertomuksellisina prosesseina narratiivinen arviointitutkimus. Tekninen tiedekunta. Tuotantotalouden osasto. Oulun yliopisto. Oulu.

Mattila, K. 2010. Asiakkaana ihminen. Työnä huolenpito ja auttaminen. Jyväskylä: PS – kustannus.

Muuttaako kuntoutus ihmisen identiteettiä. 2011. Hakupäivä 17.11.2011. http://www.kuntoutusportti.fi/portal/fi/ajankohtaista/tatakin_voisi_tutkia/?bid=628.

Mäkelä-Pusa, P. & Terävä, K. & Manka, M-L. 2011. Yrittäjien työhyvinvointi, työkyky ja kuntoutus. Tampere: Tammerprint Oy.

Mäkinen, J. & Olkinuora, E. & Rinne, R. Suikkanen, A. 2006. Elinkautisesta työstä elinikäiseen oppimiseen. Jyväskylä: PS- kustannus.

Mäkinen, P. & Raatikainen, E. & Rahikka, A. & Saarnio, T. 2009. Ammattina sosionomi. Helsinki: WSOY.

Mäkitalo, J. 2008. Työlähtöisen kuntoutusyhteistyön malli. Teoksessa J. Mäkitalo & E. Paso (toim.) Työ, työ ja työ työlähtöinen työterveyshuolto ja kuntoutus. Oulu: Kalevaprint, 95.

Mäkitalo, J. & Paso, E. 2008. Työ, työ ja työ työlähtöinen työterveyshuolto ja kuntoutus. Oulu: Kalevaprint Oy.

Mäntylä, R. 2007. Ammatillinen kasvu ammattikorkeakoulussa. Teoksessa S. Saari & T. Varis (toim.) Ammatillinen kasvu. Professional growth. Professori Pekka Ruohotien juhlakirja. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy, 93.

Niemi, P. 2001. Identiteetti, muutos ja toimintaympäristö. Psykologia. 36. vuosikerta. 1-2./01. Helsinki: Vammalan Kirjapaino Oy. Suomen psykologinen seura. 19.

Nurminen, R. 1993. Ammattikäsitys opettajan työn lähtökohtana. Teoksessa A. Eteläpelto & R. Miettinen (toim.) Ammattitaito ja ammatillinen kasvu. Helsinki: Painatuskeskus, 62 - 63.

Onnismaa, J. & Pasanen, H. 2000. Ohjaus ammattina ja tieteenalana. Ohjauksen toimintakentät. Jyväskylä: PS-kustannus.

Onnismaa, J., Pasanen, H., & Spangar, T. 2000. Ohjaus ammattina ja tieteenalana 1 ohjauksen lähestymistavat ja ohjaustutkimus. Jyväskylä: PS-kustannus.

Paatero, H. & Lehmijoki, P. & Kivekäs, J. & Ståhl, T. 2008. Kuntoutusjärjestelmä. Teoksessa P. Rissanen & T. Kallaranta & A. Suikkanen (toim.) Kuntoutus. Helsinki: Duodecim, 31, 45.

Paavola, S. 2004. Dualismeista dynamiikkaan – filosofian roolista yhteiskuntatieteiden metodologiassa. Teoksessa J. Eskola & S. Pihlström (toim.) Ihmistä tutkimassa. Yhteiskuntatieteiden metodologian ajankohtaisia kysymyksiä. Kuopio:Kuopion University Press, 36.

Perttinä, P. 2006. Koulutusohjelmakohtainen kompetenssianalyysi kuntoutusohjauksen ja – suunnittelun koulutusohjelma. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Penttinen, L. 2012. Kuntoutus ammatillisen kasvun ja työssä selviytymisen edistäjänä. Hakupäivä 7.8.2012, <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu05785.pdf>.

Piirainen, K. & Kallaranta, T. 2008. Kuntoutuspalvelut kuntoutumisen ja muutoksen tukena. Teoksessa P. Rissanen & T. Kallaranta & A. Suikkanen (toim.) Kuntoutus. Helsinki: Duodecim, 94.

Pohjola, A. 2007. Eettisyyden haaste tutkimuksessa. Teoksessa L. Viinamäki & E. Saari (toim.) Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Helsinki: Tammi, 14-15.

Puumalainen, J. 2008. Kuntoutuksen historiaa. Teoksessa P. Rissanen & T. Kallaranta & A. Suikkanen (toim.) Kuntoutus. Helsinki: Duodecim, 25.

Ruohotie, P. 2000. Oppiminen ja ammatillinen kasvu. Hattula: WSOY.

Ruohotie, P. 2001. Ammatillista kehittymistä edistävät itsesäätelyvalmiudet. Teoksessa J. Honka & M. Lehtinen & U. Honka (toim.) Ammattikasvatuksen uudet tuulet - Vaikutteita AERA 2001 Konferenssista. Hämeenlinna: Saarijärven Offset Oy, 65 – 66.

Ruohotie, P. 2006. Metagonitiiviset taidot ja ammatillinen kasvu asiantuntijakoulutuksessa. Teoksessa A. Eteläpelto & J. Onnismaa (toim.) Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Aikuiskasvatuksen 46. vuosikirja. 106.

Ruusuvuori, J. & Tiittula, L & Aaltonen, T. 2005. Haastattelu: tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino (Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino)

Ruusuvuori, J & Tiittula, L. 2005. Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa Ruusuvuori, J. & Tiittula, L & Aaltonen, T. (toim.) Haastattelu: tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino (Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino), 15, 17, 22, 27.

Ryynänen, U. 2005. Sairastumisen merkitys ja turvattomuustekijät aikuisiässä. Väitöskirja. Kuopion Yliopisto. Kuopio: Kopijyvä.

Räty, O. 1987. Työ ja koulutus. Juva: WSOY.

Saari, P. & Forma, P. 2003. Tutkimus ammatillisesta uudelleen koulutuksesta ja sen vaikuttavuudesta kunta-alalla. Helsinki: Kuntien eläkevakuutus.

Saari, P. 2004. Kuntasektorin työntekijöiden halukkuus työssä jatkamiseen ammatillisen kuntoutuksen keinoin. Teoksessa P. Forma & J. Väänänen (toim.) Työssä jatkaminen ja työssä jatkamisen tukeminen kunta-alalla: kuntatyö 2010 – tutkimus. Helsinki: Kuntien eläkevakuutus, 141 – 143, 158.

Suominen, E. 2006. Meillä meni oikein rattoisasti koko homma. Työeläkekuntoutujien kokemuksia kuntoutuksesta ja kuntoutusjärjestelmästä. SAK. Hakupäivä 2.3.2011, <http://www.google.fi/#q=ammatti+identiteetti+tutkimuksia&hl=fi&biw=1440&bih=708&prmd=ivns&ei=sIpuTf79DYSgOtCD6IAD&start=350&sa=N&fp=f07c01fbbb9da4d9>.

.Ståhl, T. & Rissanen, P. 2008. Keskeinen kuntoutuslainsäädäntö. Teoksessa Rissanen, P.& Kallaranta, T. & Suikkanen, A. (toim.) Kuntoutus. Helsinki: Duodecim, 734.

Tuomi, J. 2007. Tutki ja lue. Johdatus tieteelliseen tekstin ymmärtämiseen. Helsinki: Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2003. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Uusikylä, K. 2006. Koulu oppimisympäristönä. Teoksessa Perkiö-Mäkelä, M. & Nevala, N. & Laine, V. (toim.) Työterveyslaitos. Hyvä koulu. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy. 27.

Wallin, A. 2007. Teoreettisia näkökulmia ammatilliseen kasvuun. Hakupäivä 26.1.2011, teoreettisia+näkökulmia+ammattilliseen+kasvuun&aq=f&aqi=&aql=&oQ=teoreettisia+näkökulmia+ammattilliseen+kasvuun&fp=bd2b60e0f0faa008.

Vehviläinen, S. 2001. Ohjaus vuorovaikutuksena. Helsinki: Gaudeamus.

Viinamäki, L. & Saari, E. 2007. Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Helsinki: Tammi.

Viitala, M. 2008. Ohjauksen kehittämishankkeita ja käytänteitä ISSN 1796-4717, Opinto-ohjaajan ammatti-identiteetti. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta Opettajankoulutuslaitos. Hakupäivä 5.4.2011, <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/19877/Viitala%20Manu.pdf?sequence=1>.

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.

Vuoristo, Arja. 2001. Tutkielma ammatillisen kuntoutuksen vaikuttavuudesta. Selvitys vuosina 1995 ja 1996 tapaturmavakuutuslain mukaisen ammatillisen kuntoutuksen aloittaneista maatalousyrittäjistä. Hakupäivä 17.2.2011, <http://www.mela.fi/Julkaisut/tutkielma.pdf>.

LIITTEET

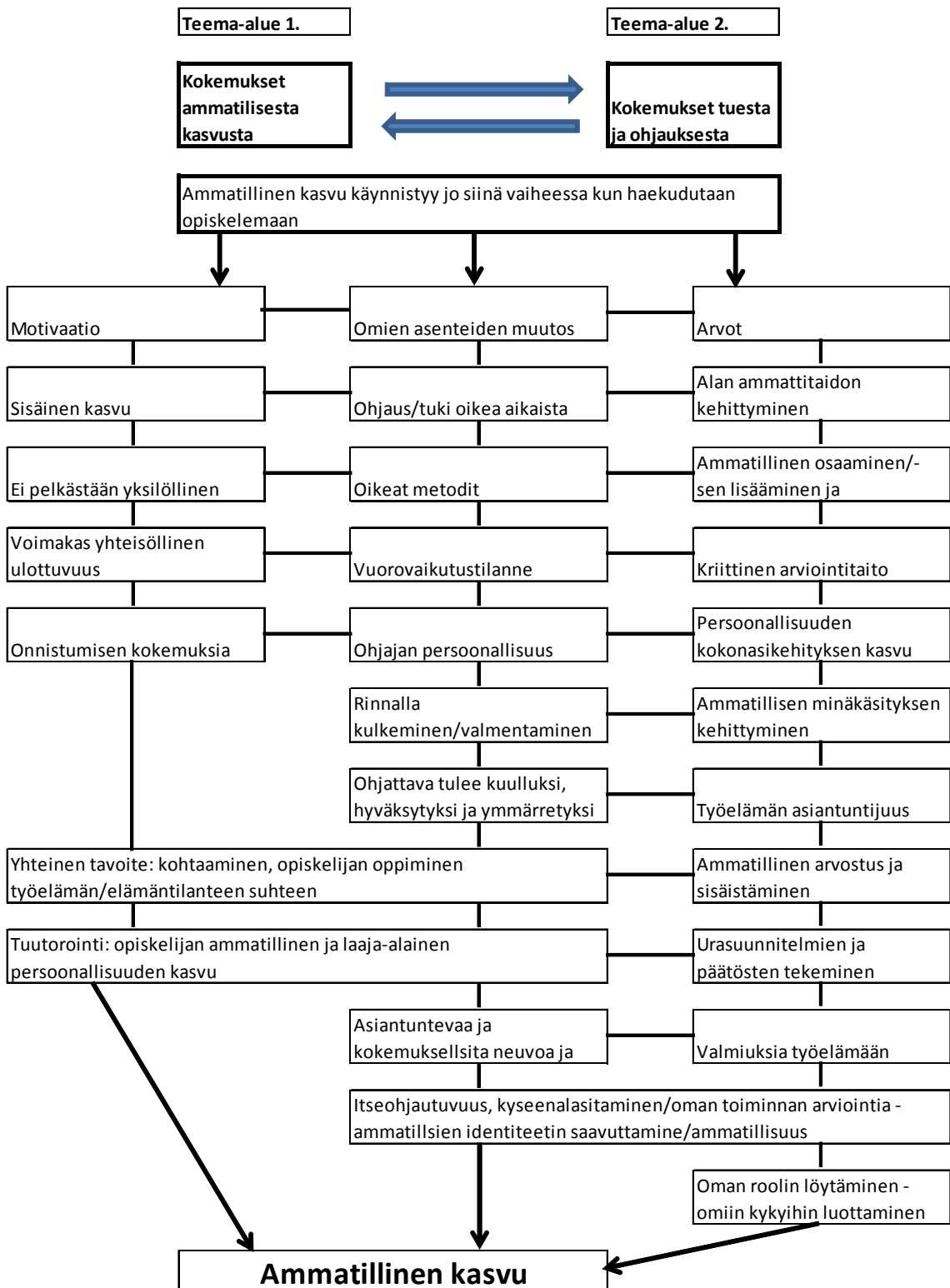
OULUN SEUDUN
AMMATTIKORKEAKOULUKIVIHARJUNENKKI 1 B, 90220 OULU
(PL 222, 90101 OULU)
www.oamk.fi

OPINNÄYTETYÖN YHTEISTYÖSOPIMUS

I Toimijat		
Tekijä (Opiskelija)	Etinimi <i>Sirpa</i>	Sukunimi <i>Mällinen</i>
	Osoite <i>Sankariementie 109 90830 HAUKIPUDAS</i>	Sähköpostiosoite <i>Sirpa.mallinen@mail.suomi.net</i>
	Puhelinnumero <i>040-5471068</i>	Koulutusohjelma <i>Kuntoutuksenohjauksen- ja suunnittelun koulutusohjelma</i>
Toimeksi- antaja	Organisaation nimi	
	Työn ohjaaja/yhteyshenkilö	Osoite
	Puhelin	Sähköposti
Oulun seudun ammatti- korkeakoulu	Yksikön nimi <i>Sosiaali- ja terveysalan yksikkö</i>	
	Ohjaava opettaja <i>Piipo Ylikanma</i>	Osoite <i>Kiviharjuntie 8 90220 OULU</i>
	Puhelin	Sähköposti
Opinnäytetyön ohjaus ja vastuu	Vastuu opinnäytetyön tekemisestä ja tuloksista on Tekijällä. Ammattikorkeakoulun vastuu rajoittuu opinnäytetyön tavanomaiseen ohjaukseen. Toimeksiantaja sitoutuu antamaan Tekijän käyttöön kaikki opinnäytetyön tekemisessä tarvittavat julkiset tiedot ja aineistot sekä ohjaamaan opinnäytetyötä toimeksiantajaorganisaation näkökulmasta. Jos opinnäytetyön tekeminen edellyttää salassa pidettävien tietojen tarkastelemista, laaditaan siitä tarvittaessa erillinen salassapitosopimus.	
Tulosten julkistaminen ja luottamuksellisuus	Opinnäytetyö on kokonaisuudessaan julkinen. Mikäli opinnäytetyö sisältää liikesalaisuuksia tai muille julkisuuslaissa salassa pidettäviksi määrättyjä tietoja, on opinnäytetyön raportti laadittava niin, että tietojen luottamuksellisuus säilyy. Tarvittaessa salassa pidettävät tiedot on jätettävä työn tausta-aineistoon. Opinnäytetyö raportoidaan ammattikorkeakoulujen verkkokirjasto Theseukseen (http://www.theseus.fi) tai Oulun seudun ammattikorkeakoulun Intraan. Opinnäytetyötoimijat päättävät raportoitettavan opinnäytetyön valmistuttua. Tekijä, Toimeksiantaja ja Ohjaava opettaja sitoutuvat pitämään salassa kaikki opinnäytetyön tekemisessä ja sitä edellyttäessä tai sen jälkeisissä neuvotteluissa esiin tulevat luottamukselliset tiedot ja asiakirjat sekä pidättäytymään käyttämästä hyväkseen toisen osapuolen ilmaisemia luottamuksellisia tietoja ilman erillistä lupaa.	
II Suunnitelma		
Opinnäytetyö	Aihe/työnimi <i>Kuntoutujan ammatillisen kasvun kehittyminen ohjaus ja tuki ammatillisessa uudelleen koulutuksessa</i>	
	Kehittämisen/tutkimustehtävän tavoite ja tulos <i>Tuottaa tietoa, joka hyödyntää kuntoutujaa, kuntoutujan ohjaajaa, sekä oppilaitoksena ohjaustyötä tekevää henkilökuntaa</i>	
	Keskeiset menetelmät <i>Tee-mahaastattelu</i>	

	Toimeksiantaja maksaa opiskelijalle tai ammattikorkeakoululle työn tekemisestä	☐ Kyllä ☐ Ei
	Opinnäytetyölle on nimetty ohjaajaksi työelämän edustaja	☐ Kyllä ☐ Ei
	Toimeksiantaja hyödyntää opinnäytetyön tuloksia toiminnassaan	☐ Kyllä ☐ Ei
	Tarkempi selvitys opinnäytetyösuunnitelmassa _____, 20____	
Allekirjoitus	Hyväksyn opinnäytetyön toteutuksen ja ohjauksen Toimijat ja Suunnitelma –kohdissa esitetyllä tavalla.	
	Päivämäärä 12.9.2012	Ohjaajan opettajan allekirjoitus <i>Sari Harbo</i>
III Sopimusehdot		
Oikeudet tuloksiin ja muuhun opinnäytetyöhön liittyvään aineistoon, laitteisiin ja sovelluksiin	Vaihtaan A, B, C tai D.	
	A ☐ Käyttöoikeuden luovutus (ei muunteluoikeutta) Tekijänoikeus opinnäytetyön tuloksiin kuuluu opinnäytetyön Tekijälle (Opiskelijalle).	
	Tekijä myöntää Toimeksiantajalle rinnakkaisen käyttöoikeuden opinnäytetyöhön ja siihen liittyvään aineistoon. Toimeksiantaja saa valmistaa opinnäytetyöstä kopioita, esittää ja näyttää aineistoa ja levittää opinnäytetyöstä tehtyjä kappaleita. Toimeksiantajalla ei ole oikeutta muuttaa opinnäytetyötä ilman Tekijän lupaa. Muusta käytöstä on sovittava erikseen kirjallisesti.	
	Toimeksiantaja ei voi siirtää tämän sopimuksen mukaisia käyttöoikeutta kolmannelle osapuolelle. Käyttöoikeus on voimassa _____, 20____ saakka.	
	Tekijä luovuttaa Oamkille rinnakkaisen käyttöoikeuden opinnäytetyöhön ja siihen liittyvään materiaaliin ilman erillistä korvausta. Käyttöoikeus sisältää oikeuden säilyttää opinnäytetyö ja siihen liittyvä materiaali sekä käyttää sitä opetus- ja tutkimustoiminnassa, kirjastopalveluissa, toimintansa esittelyssä ja markkinoinnissa ja muussa tavanomaisessa toiminnassaan.	
	B ☐ Käyttöoikeuden luovutus (sisältää muunteluoikeuden) Tekijänoikeus opinnäytetyön tuloksiin kuuluu opinnäytetyön Tekijälle (Opiskelijalle).	
Tekijä myöntää Toimeksiantajalle rinnakkaisen käyttöoikeuden opinnäytetyöhön ja siihen liittyvään aineistoon. Toimeksiantaja saa valmistaa opinnäytetyöstä kopioita, esittää ja näyttää aineistoa ja levittää opinnäytetyöstä tehtyjä kappaleita sekä tehdä siihen levittämisen ja yleisön saataville saattamisen kannalta tarpeelliset muutokset. Muusta käytöstä on sovittava erikseen kirjallisesti.		
Toimeksiantaja ei voi siirtää tämän sopimuksen mukaisia käyttöoikeutta kolmannelle osapuolelle. Käyttöoikeus on voimassa _____, 20____ saakka.		
Tekijä luovuttaa Oamkille rinnakkaisen käyttöoikeuden opinnäytetyöhön ja siihen liittyvään materiaaliin ilman erillistä korvausta. Käyttöoikeus sisältää oikeuden säilyttää opinnäytetyö ja siihen liittyvä materiaali sekä käyttää sitä opetus- ja tutkimustoiminnassa, kirjastopalveluissa, toimintansa esittelyssä ja markkinoinnissa ja muussa tavanomaisessa toiminnassaan.		
C ☐ Taloudelliset tekijänoikeudet luovutetaan kokonaan toimeksiantajalle Tekijä (Opiskelijaj) luovuttaa Toimeksiantajalle kaikki opinnäytetyöhön ja sen tuloksiin liittyvät taloudelliset tekijänoikeudet. Toimeksiantajalla on oikeus luovuttaa tämän sopimuksen mukaiset oikeudet edelleen kolmannelle osapuolelle Tekijää kuulematta ja tehdä levittämisen ja yleisön saataville saattamisen kannalta tarpeelliset muutokset.		
Oikeusensiirtoon sisältyy, mutta ei rajoitu, kaikki oikeudet muuntaa, välittää, esittää julkisesti ja levittää tallennetta, siirtää se toiselle medialle ja valmistaa kopioita (myös otteita) esittämistä, myyntiä, vuokraamista tai muuta levittämistä varten hyödyntämällä sähköistä, analogista- tai digitaaliteknologiaa, cd- ja dvd-formaatteja, multimediaa, printtimediaa, tietoverkkoja ja videovuokrausjärjestelmiä ja muita vastaavia teknologisia ratkaisuja jakelutavasta riippumatta.		
Tekijä vakuuttaa, että hänellä on oikeus luovuttaa kaikki edellä mainitut oikeudet, ja että kyseiset oikeudet eivät Tekijän parhaan tiedon mukaan loukkaa kolmansien osapuolten oikeuksia.		
Toimeksiantaja luovuttaa Oamkille rinnakkaisen käyttöoikeuden opinnäytetyöhön ja siihen liittyvään materiaaliin ilman erillistä korvausta. Käyttöoikeus sisältää oikeuden säilyttää opinnäytetyö ja siihen liittyvä materiaali sekä käyttää sitä opetus- ja tutkimustoiminnassa, kirjastopalveluissa, toimintansa esittelyssä ja markkinoinnissa ja muussa tavanomaisessa toiminnassaan.		
D ☐ Tekijänoikeuksista sovitaan erikseen Tekijä ja Toimeksiantaja ovat sopineet opinnäytetyön ja sen tulosten tekijänoikeuksista luovuttamisesta seuraavaa:		

Taustatiedot: ikä, koulutus, ammatti, tai työtehtävä, missä aikaisemmin työskennellyt

Teema-alueet nousevat tutkimustehtävistä, joiden tarkoituksena on kuvailla:

1. Millainen on kuntoutujan ammatillinen kasvu uudelleenkoulutuksen aikana?
2. Millaista ammatillista tukea ja ohjausta asiakas on saanut ammatillisen uudelleenkoulutuksen aikana?

Tarkentavia kysymyksiä:

Kerro mitkä olivat ensisijaiset syyt ammatilliseen uudelleenkoulutukseen hakeutumiseen

Minkä tahon kautta ohjauduit ammatilliseen uudelleenkoulutukseen

Kerro mitkä olivat motivaatiot uudelleenkoulutukseen

Kerro millaisia odotuksia sinulla oli koulutuksen suhteen opiskelun alkuvaiheessa

Millaisena olet kokenut sisäisen kasvusi koulutuksen alussa

Kerro miten asenteesi ovat muuttuneet koulutuksen aikana

Miten ammatillinen minäkäsityksesi/itseluottamuksesi ovat muuttuneet koulutuksen aikana

Kerro miten olet löytänyt oman roolisi koulutuksen aikana

Millaista tukea ja ohjausta olet saanut koulutuksesi aikana

Miten olet kokenut ohjaustilanteet

Millaisena olet kokenut ohjaajien ammattitaidon

Millaista on hyvä ohjaus

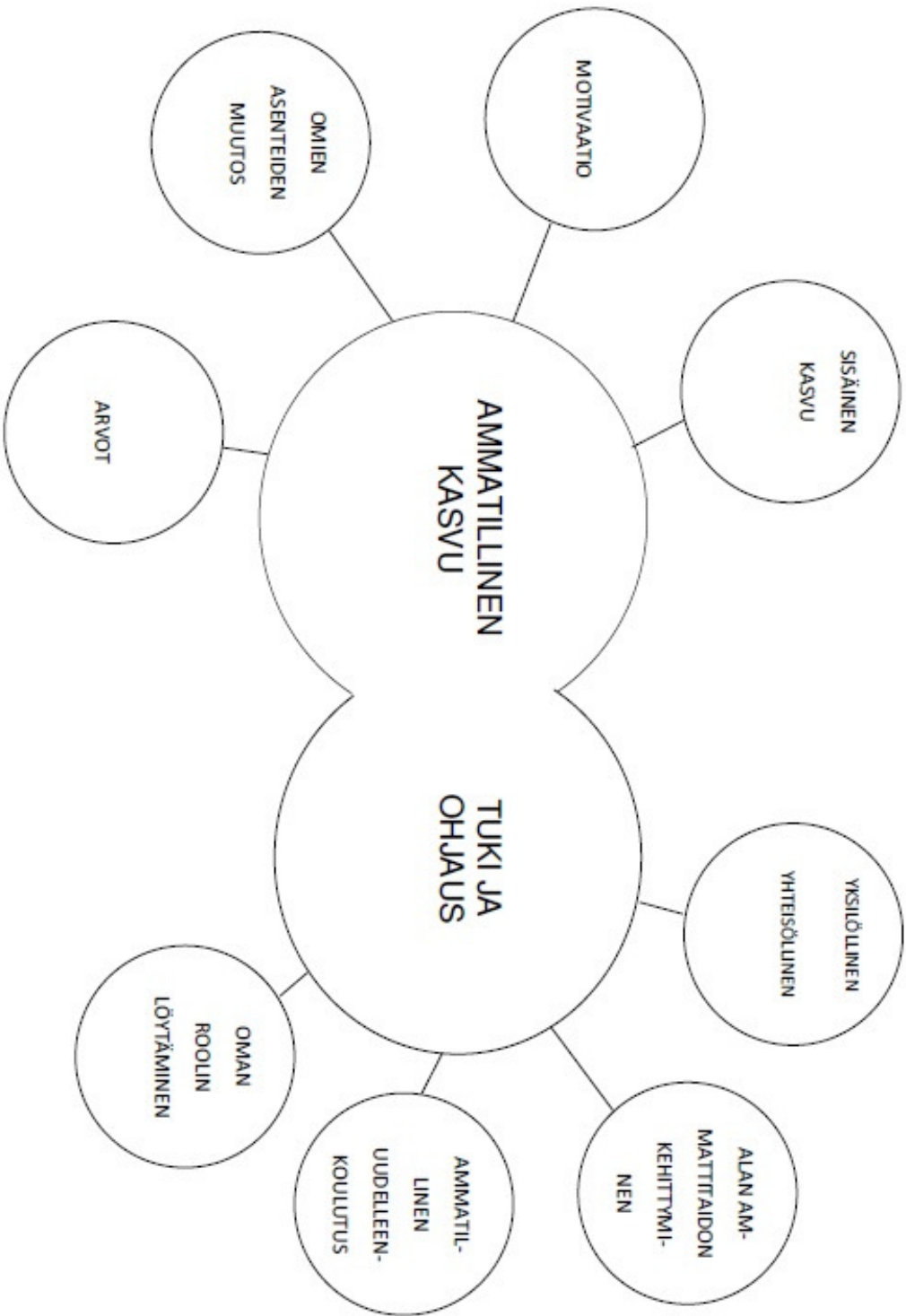
Miten ammattitaitosi/amatillinen osaaminen on kehittynyt/parantunut koulutuksen aikana

Kerro millaisena koet oman henkilökohtaisen oppimisprosessisi ammatillisen uudelleen koulutuksen aikana

Millaiseksi koet valmiutesi työelämään koulutuksen jälkeen

Millaisena näet tulevaisuutesi uudessa ammatissasi

ANALYYSIRUNKOKAAVIO

TAULUKKO ALKUPERÄISISTÄ JA PELKISTETYISTÄ ILMAUKSISTA

ALKUPERÄISET	PELKISTETYT
<p>AMMATILINEN UDELLEENKOULUTUS Totesin en voi jatkaa entisessä työssä, josta tykkäsin. Halusin sellaiseen työhön jossa mä voin toimia ihmisten kanssa Vaikka se pelotti, mutta kuitenkin tuntui mielekkäältä päästä opiskelemaan Oma terveydentila vaikutti, yksinkertaisesti ei pystynyt tekemään entistä työtä – työskentely meni niin hankalaksi Tietenkin sairastuminen ja saada sitten uusi ammatti itselle Aina halunnu tälle alalle – nyt voin sanoa, että oon omalla alalla.</p>	<p>Kykenemätön entiseen työhön Halu tehdä ihmis-läheistä työtä. Tuntui mielekkäältä päästä opiskelemaan Terveystieteelliset syyt ei pysty tekemään entistä työtä Sairastuminen saada uusi ammatti Oman opiskelualan löytyminen.</p>
<p>MOTIVAATIO: Tuli motivaatio, että täytyy kyetä tehdä jotain muuta . Halusin tietää mitä se aikuiskoulutus oikein oli ja lähin avoimin mielin koulutukseen.</p> <p>Haluan tehdä edelleen asiakkaiden kanssa töitä – mä oon aina tehnyt lasten kanssa töitä Halusin hakke koulutukseen.</p>	<p>Motivaatio tehdä jotain muuta ja ottaa selvää aikuiskoulutuksesta. Halu asiakastyöhön, halu hakeutua kouluun. Halu tehdä asiakastyötä edelleen- työskennellyt ennen lasten parissa. Opiskelu halu.</p>
<p>ARVOT/ASENTEIDEN MUUTTUMINEN: Havahtunu ajattelemaan enemmän sen asiakkaan näkökulmasta sekä myös yhteiskunnallisesta näkökulmasta Vaikuttaa suoraan omiin asenteisiin huomaa itsestään oman henkisen kasvun oppinu ymmärtämään ja sillai reflektoimaan noita ajatuksia Mää muistan sillon ensimmäisten kuukausien jälkeen, kun kerroin mun miehelle, että ihan niin ku mää olisin silmäni avannu ja katon maailmaa ihan eri kannalta Koulu on vahvistanu omia ajatuksia, että oon oikeilla raiteilla Mietiskelee asioita enempi ja spontaanisuus on hävinny vähäsen ittestä</p>	<p>Kyky ajatella sekä asiakkaan- että yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Huomioi oman henkisen kasvun ja ymmärtää reflektoida omia ajatuksiaan. Katsoo maailma nyt eri tavalla kuin ennen opiskelua. Oman ajatuksen vahvistuminen oikea suunta. Harkitsee asioita - ei tee äkkinäisiä päätöksiä. Maailman katsomus muuttunut. Omat ajatukset vahvistuneet, asioiden pohdiskelua</p>
<p>SISÄINEN KASVU: Mää olen saanut vahvuutta ja oppinu luottamaan omaan ammattitaitoon ja osaamiseen Myös hakemaan uutta tietoa ja tavallaan menemään semmoselle alueelle missä ei oo niin vahva ja joutunu miettimään ja etsimään tietoa Että on semmosia eri ominaisuuksia huomannu itesä täytyy myöntää oma riittämättömyys Itseluottamus on varmaan sillä tavalla lisääntynyt, että niin ku luottaa omiin kykyihin ja niihin taitoihin, että pystyy No totta kai tuo ammatillisuus tässä on kasvanut koulutuksen aikana ja oppinu luottamaan itteensä Ja kun on saanut palautetta niin on tietoinen siitä minkä on jo osannu ja mihin kaipaa vielä vahvistusta Mulla ei ole ollut itseluottamuksen kanssa ongelmia, varmaan siksi kun ei ollut mitään liiallisia ennakkoojatuksia ja käsityksiä asioista On ollut rohkeus ottaa ne asiat vastaan sillai miten ne tullee</p>	<p>Saanut vahvuutta - luottaa omaan ammattitaitoonsa ja osaamiseensa. Osaa hakea uutta tietoa - tunnistaa omat heikkoudet ja vahvuudet. Havainnut itsessään eri ominaisuuksia - myös riittämättömyyden tunne. Itseluottamuksen lisääntyminen ja luottaa omiin kykyihinsä. Ammatillisuuden ja itseluottamuksen kasvua. Tietoinen saamansa palautteen luonteesta - missä on hyvä ja missä parannettavaa. Ei ongelmia itseluottamuksen kanssa. Rohkeus ottaa asiat vastaan siten miten ne ovat.</p>

<p>OMAN ROOLIN LÖYTÄMINEN: Kyllä mulle se opiskelijan rooli on ollut mukavaa ja helppoa kun on oppinut löytämään sen oman tavan oppia asioita. Opiskelijan roolissa voi mennä avoimin mielin ja silmin udella kysellä ja katsella</p> <p>Kun on opiskelijan roolissa niin monesti harjoitelluissa oletettiin että sehän osaa kaikki kun se on aikuisopiskelija Se piti tuoda ajoittain ohjaajallekin esille että on harjoittelussa enkä työntekijä</p> <p>Opiskelijana olemisesta oon tykänny ja aikuisena se on kyllä erittäin antoisaa</p> <p>Onneksi tänä päivänä kaikki saavat opiskella</p> <p>Kotona piti puntaroida ennen kun lähti kouluun, että onko valmiutta lähteä opiskelemaan</p> <p>Kyllä tämä koulu kuitenkin ottaa niin paljon, raskasta on ollut eikä tietenkään niin helppoa</p> <p>Aina välistä ollu rankempaa se vaatii omanlaisensa sopeutumisen</p> <p>Joka vuosi jonkinlaisia muutoksia opiskelijan rooliin. Mulle tämä koulutus on antanut paljon - olen kokenut, että olen kasvanut henkisesti ja ammatillisesti. Kun täällä on lukenut teoriaa niin on hoksannut sitä omaa käyttäytymistä ja reflektoinut paljon omaa työtapaa. Ja miettiny mitä vois muuttaa tai mitä hyvää on. Omana ihmisenä kasvanu tietenkin se liittyy myös tähän ikäkauteen. Tämä on tullut juuri oikeaan paikkaan omasta mielestä - paljon henkistä kasvua. Huomasin, että pärjää ja opiskelu onkin kivaa</p>	<p>Opiskelijan rooli mukavaa ja helppoa, kun on löytänyt oman oppimistavan. Voi mennä avoimin mielin ja olla utelias.</p> <p>Harjoittelussa oletetaan , että aikuisopiskelija hallitsee kaiken. Harjoittelijan roolissa, eikä vielä työntekijä. Aikuisopiskelu ollut antoisaa. Kaikilla mahdollisuus opiskeluun. Puntarointia opiskelu valmiuksista. Opiskelu ollut raskasta eikä helppoa, sekä vaatinut sopeutumista. Joka vuosi muutoksia opiskelijan rooliin.</p> <p>Opiskelijan rooliin muutoksia joka vuosi. Koulutus antanut paljon ja henkisen kasvun kokemuksia. Oman käyttäytymisen ja työtapojen reflektointia.</p> <p>Mitä voisi muuttaa - mikä on hyvää. Iän vaikutus ihmisenä kasvamiseen. Tullut oikeaan paikkaan - paljon henkistä kasvua. Havainnut, että pärjää ja on kivaa, vaikka pitkä aika edellisestä opiskelusta. Opiskelu tärkeä asia, joka on tuonut sisäistä vahvuutta ja itseluottamusta. Alussa katseli, että miten lähteä menemään. Alkuun päästyä syttyi suuri into ja palo opiskeluun. Avoimin mielin kaikki vastaan paljon tapahtunut oppimista.</p>
<p>TUKI JA OHJAUS: Pääsääntöisesti olen saanut tukea perhe on tukenut, ystävät, mies, lapset, vanhemmat, tutoropettajat, opiskelija kaverit pitää osata olla oma aloitteinen ja itse tietää paljon, alku vaiheessa olisi kaivannut enemmän ohjausta ja tukea opettajilta, tunsin olevani aluksi aivan hukassa</p> <p>Opettajat ja ammattiaineiden opettajat, käytännönharjoittelun opettajat ovat antaneet ohjausta ja kannustusta ihan kai siten miten on ollut vaillakin</p> <p>Perhe on tukenut, aviomies ymmärtänyt ja antanut täyden tukensa</p> <p>Perheen tuki, ihan positiivista, koulun taholta ei ole ollut syrjintää, toisaalta tuntuu että aikuisopiskelijoilta vaaditaan enempi, Opetus saattaa olla semmosta syvällisempää kuin nuorisopuolella, opetus ollut ammatillisesti semmosta hyvää, En tiää jos ois tarvinnu voimakasta tukea niin kuinka se sitten olisi toteutunut</p> <p>Joskus tuntuu, että koulusta oli voinut saada ohjausta ja tukea enempikin ainakin alkumetreillä</p>	<p>Saanut tukea kaikilta. Vaaditaan oma-aloitteisuutta, kaivannut enemmän ohjausta ja tukea aluksi opettajilta, jolloin ollut epävarmuutta.</p> <p>Saanut ohjausta ja kannustusta riittävästi ohjaajilta miten oli toivonutkin,</p> <p>Kokenut saavansa tukea perheeltään. Perhe tukenut - myös koulusta kannustusta aikuisopiskelijoilta vaaditaan enemmän. Opetus syvällisempää kuin nuorisopuolella opetus ollut amatillisesti hyvää. Olisiko voimakkaan tuen saanti toteutunut. Koulussa olisi voinut saada ohjausta enempi opiskelujen alussa.</p>
<p>Mulla on positiivinen kokemus ohjaustilanteista ne ovat olleet realistisia ja palaute realistista Kokenut ne ihan hyväksi ja yleensä saanut ihan rakentavaa palautetta, jossa on tullut hyvät asiat ja sitten missä voisi parantaa tai muuttaa tai mikä olisi pamppi vaihtoehto</p> <p>En ole kokenut huonoksi ollenkaan</p> <p>Aika vähän ollut ohjaustilanteita, ensimmäiset metrit olivat kaaosta varmaan kaikille</p> <p>Semmosta ohjauksellisuutta ei oo niin paljoa tarvinnut</p> <p>Itellä kun alkais hälytyskellot soimaan niin kai sitä nykyä jostakin hihasta ja sannoo, että tarvis neuvoa</p>	<p>Positiivisia ja realistisia kokemuksia ohjaustilanteista. Saanut hyvää ja rakentavaa palautetta, jossa tullut esille missä on parannettavaa tai muu vaihtoehto. Hyvät kokemukset ohjaustilanteista.</p> <p>Ei ole ollut paljoa ohjaustilanteita, alkuvaiheessa ohjaustarvetta. Ei ole tarvinnut paljoa ohjausta. Tarpeen vaatiessa osaa vaatia neuvoa ja ohjausta.</p>

<p>Kyllä ne ammattitaitoisia täällä ovat - kyllä ne ovat osanneet neuvoa – ammattitaitoisia ovat Se on semmosta, että saa ite tuoda esille niitä asioita, mitä mielestään ossaa, missä on vahva ja sitten ne asiat jotka vaatii parantamista Ja mihin tarvii lisätietoa niihin tarvii ohjajaa, ohajus on keskustelevaa, että kuullaan opiskelijaa mitä apua hän nyt tarvii ja haluaa – todella monipuolista ohjausta Aluksi sitä aika suurestikin kyseenalaistettiin - mitään ei anettu valmiina, loppujen lopuksi uskon, että olen saanut riittävää ohjausta</p> <p>Ja opettajien olisi hyvä tietää, että minkälaisia harjoittelupaikat ovat, olisi hyvä, että teoria ja harjoittelupaikat tukis toisiaan</p>	<p>Olleet ammattitaitoisia ja osaavia. Saa itse tuoda esille ne asiat, mitä osaa, missä on vahva ja missä tarvii parantamista. Kun haluaa lisää tietoa niin ohjaus on keskustelevaa, jossa kuullaan opiskelijaa, että millaista apua hän tarvii - ohjaus on monipuolista. Aluksi kyseenalaistettiin ohjausta, saanut riittävästi ohjausta. Opettajien pitäisi olla tietoisia harjoittelupaikoista ja teorian tulisi tukea harjoittelupaikkoja.</p>
<p>ALAN AMMATTITAITAIDON KEHITTYMINEN: Tämä on ollut minulle henkisen kasvun prosessi ja se varmaan näkyy minun ammattillisuudessa Ja tavallaan oman ammattitiedon myötä löytänyt omat vahvuudet ja huomannu, että määhän oon tuossa hyvä ja tiedostaa myös omat heikkoudet</p> <p>Ammatillista kasvua on tapahtunut</p> <p>Alussa pelkkää teoria tietoa semmosta irrallista sitten käytännössä vasta ammatillinen osaaminen alko nii ku muodostua</p> <p>Onhan se varmasti siitä ensimmäisestä harjoittelu päivästä ja opiskelupäivästä paljon parantunu ja varmuutta ja asioiden hallintaa on tullut mukaan siihen hyvin paljon</p> <p>Kaikki se on varmaan ollut plussaa kun aikaisemmin ei tällä alalla ole ollut</p> <p>Aluksi oli semmosia hetkiä ja tuntemuksia, että tuota sitä varmaan ossais jo, mutta sitten taas tulee tunne että kuinka sitä ollaan keltanokkia kun lähdetään koulusta,</p> <p>On se koulu vaan niin pieni räjäpäs, mutta itellä on vahva motivaatio ja innostus ja voimakas halu oppia ja saada lisää tietoa</p>	<p>Henkisen kasvun prosessi näkyy ammatillisuudessa. Ammatti-identiteetti myötä tiedostaa omat vahvuudet/heikkoudet. Ammatillinen kasvu. Alussa teorian tiedot olivat irrallista - käytännön myötä ammatillinen osaaminen alkanut muodostumaan. Ensimmäisistä päivistä paljon parantunut ja tullut varmuutta asioiden hallintaan. Kaikki plussaa kun ei ole aikaisempaa kokemusta. Auksi tuntemuksia, että osaa jotain, mutta myöhemmin epävarmuutta kun koulu on ohi. Koulutus alkusysäys ja nyt voimakas motivaatio ja into oppia lisää asioita.</p>
<p>Loppua kohti alkanu huomaamaan että on hienoa kun on suorittanut nämä kaikki Vähän semmonen vierivä lumipallo opettajat tarjoaa tietoa ja minä poimin niitä</p> <p>Vähitellen ammatti-identiteetti muodostuu ja tieto kasaantuu ja aina joka aineesta jää jotakin mukaan</p> <p>Palaset loksahaa vähitellen paikoilleen</p> <p>Välillä tuntuu, että osaan tehdä vaikka kuinka ja välillä tuntuu että enhän minä osaa vielä mitään</p> <p>Sitten kun tekkee sitä työtä niin luottaa itseensä</p> <p>Harjoittelut ovat olleet tärkeitä oppimisen kannalta, sekä työkaverit joiden kautta voi peilata omaa oppimistaan</p> <p>Onhan se aivan eri käsitys itsestään ja osaamisestaan siellä työelämässä.</p>	<p>Tyytyväinen itseensä ja suorituksiinsa.</p> <p>Osannut poimia tärkeimmät asiat opettajien tarjoamasta tiedosta. Ammatti-identiteetti muodostuminen.</p> <p>Kokonaisuuksien saavuttaminen.</p> <p>Välillä vahva itseluottamus ja välillä epävarmuuden tunnetta Itseluottamuksen lisääntyminen, kun tekee työtä.</p> <p>Hyviä oppimiskokemuksia harjoittelusta ja työkavereilta. Käsitukset itsestä muuttunut työelämässä.</p>

<p>Hyväksi - mää koen, että tällä koulutuksella voin saada sellaista työtä josta mää tykkään ja varmasti saankin No hyväksi, tieto mitä koulusta on saanut ei riitä se on semmonen pieni jyvänen, vaan aina tarvitaan lisää koulutusta ja tietoa, Toivon, että on ammatillisesti luottamusta itteensä, harvoin suoraan koulunpenkiltä on riittävän valmis – taitoja pittää olla monenlaisia. Itte kun pystyy arvioimaan omat resurssit paikkaa vastaan ottaessa, että onko kykenevä vai ei</p>	<p>Kokee koulutuksen hyväksi ja mielekkäiksi ja luottaa siihen, että saa mielekästä työtä. Hyväksi, tiedostaa lisäopintojen tarpeellisuuden. Hieman epävarmuutta siitä, että onko vastavalmistuneena riittävän valmis, mutta tiedostaa oman kykynsä mitä kykenee tekemään ja.Osaa arvioida ite työpaikkaa vastaanottaessa - onko siihen resursseja.</p>
<p>Tällä hetkellä erittäin positiivisena., työllisyys näyttää hyvältä, töitä varmaan riittää vaikka en ole enää nuori Tulevaisuus näyttää kauhean positiiviselta jopa yltiöpositiiviselta – jotenkin nään, että löydän oma paikkani Olen joskus kuvannut, että koulupaikka oli mulle enempi kuin lottovoitto Teen sitä mitä olen halunnut koko elämän olen toiveammatissa olen päätöksiä eteenpäinviejä ja vastuunkantaja Voin sanoa, että ajattelen tulevaisuudesta ihan positiivisesti ja hyvänä</p>	<p>Tulevaisuus näyttää positiiviselta ja työllisyys hyvältä, vaikka ei ole enää nuori. Tulevaisuus näkymät erittäin positiivisia ja on vahva usko siihen, että löytää oman paikkansa. Koulupaikka enempi kuin lottovoitto. Toiveammatissa . Voidaan todeta, että tulevaisuus näyttää hyvältä.</p>
<p>YKSILÖLLINEN JA YHTEISÖLLINEN ULOTTUVUUS: Olen päätöksiä eteenpäinvievä ja vastuunkantaja.</p>	<p>Vastuunkantaja</p>

ANALYYSIRUNKO

<p>AMMATILLINEN KASVU</p> <p>Kytkeytyy ihmisenä olemiseen ja persoonallisuuden kokonaiskehitykseen.</p> <p>HAASTATELTAVA : Kasvanut omana ihmisenä.</p> <p>Ammatillisen minäkäsityksen kasvua.</p> <p>HAASTATELTAVA: Koulutus antanut paljon henkistä ja ammatillista kasvua, omien työtapojen reflektointia.</p> <p>Kriittinen arviointitaito, alan ammattitaidon kehittyminen.</p> <p>HAASTATELTAVA: Mietiskelee asioita enempi ja spontaanisuus on hävinnyt. Kyky hakea uutta tietoa, tunnistaa omat heikkoudet ja vahvuudet. Havainnut itässä eri ominaisuuksia, itseluottamuksen lisääntyminen. Aluksi kyseenalaistettiin ohjausta.</p> <p>Ammatilliseen kasvuun liittyy ammatillisen arvostuksen , profession sisältäminen.</p> <p>HAASTATELTAVA: Tyytyväinen suorituksiinsa, ammatti-identiteetin muodostuminen, kaikki kohdallaan, hyviä oppimiskokemuksia. Tietoinen omista vahvuuksista ja heikkouksista.</p> <p>Ammatillisella kasvulla tarkoitetaan yksilöllistä prosessia sekä voimakasta yhteisöllistä ulottuvuutta.</p> <p>HAASTATELTAVA: -</p> <p>Valmistuttuaan opiskelijan ammatti-identiteetin tulisi olla jo niin kehittynyt, että hän luottaa omiin kykyihinsä ja selviytymiseensä.</p>	<p>MOTIVAATIO</p> <p>Ammatilliseen kuntoutukseen motivoitunut.</p> <p>HAASTATELTAVA: Motivaatio tehdä jotain muuta.</p> <p>Mielenkiinto on itsessään sisältäen motivaatioon liittyvä paikkio.</p> <p>HAASTATELTAVA: Halu tietää aikuiskoulutuksesta, johon lähti avoimin mielin. Halu hakeutua koulutukseen ja tehdä asiakastyötä. Sisäisesti motivoituneelle käyttäytymiselle on tyypillistä, että se tapahtuu käyttäytymisen itsensä vuoksi.</p> <p>Koulutus antaa kompetenssia uuteen ammattiin, sekä parantaa osallistujien itsearvostusta, ammatillisista motivaatioita ja oppimiskykyä.</p> <p>HAASTATELTAVA: Saanut vahvuutta ja itseluottamusta, ammatillisuuden kasvua, rohkeutta. ja motivoitunut opiskelavasta alastaan.</p> <p>Ammatilliseen kuntoutukseen motivoitunut takaavat onnistumisista kuntoutusprosessissa. Onnistunut uudelleen koulutus uusi ammatti, joka on työkyvyn ylläpitämisen kannalta tärkeää ja motivoivaa.</p> <p>HAASTATELTAVA: Työtä varmaan riittää, vaikka en ole enää nuori. Näen, että löydän oman paikkani.</p> <p>Koulutuksen aikana tapahtuva ammatillinen kehittyminen on sidoksissa opiskelijan opiskelumotivaatioon.</p>	<p>OMIEN ASENTEIDEN MUUTOS</p> <p>Ammatillinen kasvu nähdään elinikäisenä prosessina, joka on omien asenteiden muuttamista.</p> <p>HAASTATELTAVA: Vaikuttanut suoraan omiin asenteisiin ja huomannut itsessään oman henkisen kasvun. Reflektoi omia ajatuksia.</p> <p>Ammatillinen kasvu on asenteiden muuttamista.</p> <p>HAASTATELTAVA: Katsoo maailmaa ihan eri kannalta. Myönteinen suhtautuminen muutoksiin.</p> <p>HAASTATELTAVA: Olen oikeilla raiteilla</p>	<p>ARVOT</p> <p>Opiskelija löytää väitteen eettiset arvot osaksi ammatillisista identiteettiään.</p> <p>HAASTATELTAVA: Ajattelee nyt enemmän asiakkaan näkökulmasta, sekä myös yhteiskunnallisesti.</p> <p>Aikuisen oppiminen on kiinteästi sidoksissa merkityksiin, olettamuksiin, arvoihin ja uskomuksiin.</p> <p>HAASTATELTAVA: Jännitti hieman, miten tulee pärjäämään, Ei tiennyt mitä odottaa. Ei erityisiä odotuksia ja ennakoasenteita. Avoimin mielin, kun kaikki oli uutta.</p> <p>Ammatillisella kuntoutuksella on merkittävä yhteiskunnallinen arvo</p>
---	---	--	--

<p>HAASTATELTAVA: Luottaa, että löytää paikkansa, positiiviset ja hyvät työllisyysnäköymät.</p> <p>Ammatillisen kasvun päämääränä on parantaa suortusta, sekä osaamista.</p> <p>HAASTATELTAVA: Osannut poimia tärkeimmät asiat. Myöhemmin tullut ammatillisista osaamista. Varmuutta asioiden hallintaan. Oppimista tapahtunut paljon.</p> <p>Ammatillisessa kasvussa tapahtuu oman potentiaalin ja osaamisen kehittämistä, sitoutumista, sekä ammatillisen identiteetin ja työpersoonan uudelleen määrittelyä.</p> <p>HAASTATELTAVA: Löytännyt oman ammatti-identiteetin myötä omat vahvuudet ja heikkoudet. Ammatti-identiteetin muodostuminen, kaikki kohdallaan.</p> <p>Opiskelun mielekkyydellä ja sisäisellä tavoiteorientaatiolla myönteinen vaikutus ammatilliselle kasvuille.</p> <p>HAASTATELTAVA: Halu asiakastyöhön, halu hakeutua kouluun, tyytyväinen kun haki koulutukseen. Koulutus antanut paljon henkistä ja ammatillista kasvua tapahtunut. Oikea paikka, kiiva kun pärjää, kivaa, iso asia, into ja palo, oppinut paljon positiivista.</p>	<p>HAASTATELTAVA:</p> <p>Opiskelijan on oltava kiinnostunut ja motivoitunut opiskeluvasta alasta.</p> <p>HAASTATELTAVA: Koulupaikka enempi kuin lottovoitto. Tekee sitä, mitä on aina halunnut - toiveamattissa.</p> <p>Koulutuksen on katsottu parantavan osallistujien itsearvostusta, ammatillisista motivaatiota ja oppimiskykyä.</p> <p>Onnistuneen uudelleen koulutuksen myötä kuntoutuja voi joko vaihtaa työtehtäviä tai kouluttrautua kokonaan uuteen ammattiin, mikä on työkyvyn ylläpitämisen kannalta tärkeää ja motivoivaa koulutuksen aikana tapahtuva ammatillinen kehityminen on sidoksissa opiskelumotivaatioon opiskelijan on myös oltava kiinnostunut ja motivoitunut opiskeltavasta alastaan.</p> <p>Ammatilliseen kuntoutukseen motivoiminen takaavat onnistumista kuntoutusprosessissa.</p>	<p>SISÄINEN KASVU</p> <p>Ammatillinen kasvu on sisäistä kasvua. Ammatillinen kasvu tarkoittaa sisäistä kasvua.</p> <p>HAASTATELTAVA: Löytännyt sisäisen vahvuuden ja luottaa itseensä. Ammatillisista kasvua on tapahtunut. Rohkeammaksi saamastaan palautteestaan.</p>	<p>ALAN AMMATTITAITOON KEHITTÄMINEN</p> <p>Koulutuksen keskeisimpiä tavoitteita on kehittää jatkuvan ammatillisen kehittymisen valmiuksia. Ammatillinen kasvu on alan ammattitaidon kehittymistä. Ammatillisella kehitymisellä tarkoitetaan jatkuvassa itsensä kehittämisessä tarvittavien kykyjen, taitojen sekä asiantuntemuksen kehittymistä ja laajenemista koulutuksen aikana.</p> <p>HAASTATELTAVA: On aivan eri käsitykset itsestään ja osaamisestaan siellä työelämässä nyt. Palaset loksahaneet paikoilleen. Nyt voimakas motivaatio, innostus ja halu oppia ja saada lisää tietoa.</p> <p>Ammatillisen kehittymiseen liittyviä valmiuksia ovat: kyky pitää ammattitaitoa ajan tasalla, oppia työkokemuksista, soveltaa tietoa uusiin tilanteisiin, hahmottaa oman ammatin tulevaisuutta, hyödyntää palautetta, kritiikkiä. Osattava suhtautua muutoksiin myönteisellä tavalla. Metagognitiivisillä taidoilla on keskeinen rooli ammatillisessa kehitymisessä.</p>
--	---	--	--

<p>HAASTATELTAVA: Löytänyt oman ammatti-identiteetin myötä omat vahvuudet ja heikkoudet. Ammatti-identiteetin muodostuminen, kaikki kohdallaan.</p> <p>Opiskelun mielekkyydellä ja sisäisellä tavoiteorientaatiolla myönteinen vaikutus ammatilliselle kasvulle.</p> <p>HAASTATELTAVA: Halu asiakastyöhön, halu hakeutua kouluihin, työttömyyden haki koulutukseen. Koulutus antanut paljon henkistä ja ammatillista kasvua tapahtunut. Oikea paikka, kiva kun pärjää, kiva, iso asia, into ja palo, oppinut paljon positiivista.</p> <p>HAASTATELTAVA: Löytänyt sisäisen vahvuuden ja luottaa itseensä. Ammatillisista kasvu on tapahtunut. Rohkeammaksi saastaan palautteestaan.</p> <p>Ammatillisessa kasvussa tapahtuu oman potentiaalain ja osaamisen kehittämistä, sitoutumista, sekä ammatillisen identiteetin ja työpersoonan uudelleen määrittelyä.</p>	<p>TUKI JA OHJAUS</p> <p>Ohjaajan persoonallisuus on rikkaus ohjaustyössä. Tutoroinnilla tuetaan opiskelijan laaja-alaisista persoonallisuuden kasvua asiointituntijaksi kehittymistä, oppimaan oppimisen taitoja. Se on ohjausta ja rinnalla kulkevista, opiskelijan valmentamista.</p> <p>HAASTATELTAVA: Perhe on tukenut ja tukea on saatu ystäviltä, opiskelukaverilta, opettajilta, ohjaajilta ja tutoropettajilta, sekä harjoittelussa ohjaajilta. Opinto-ohjauksen tavoite tukea opiskelijaa opiskelijan polulle. Vaihtoehto valita sellainen ohjaaja, jolta saa asiointitunnetta ja kokemusallista neuvoa ja ohjausta.</p> <p>OHAUSHUOLTO: pyritään editämään opiskelijan hyvää oppimista, hyvän psyykkisen ja fyysisen, sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä.</p> <p>OPISKELU AIKANA HUOMIO: itseohjautuvuuteen, kyseenalaistamiseen, oman toiminnan arviointiin, joka on osana ammatillisen identiteetin saavuttamista. Aikuisopiskelijalla rikas kokemustusta, ominalaiset oppimistarpeensa sekä kyky itseohjautuvuuteen.</p> <p>HAASTATELTAVA: Pitää osata olla oma-aloitteinen ja ottaa itse selville asioita. Joskus tunteuksia, että aikuisopiskelijalta vaaditaan enemmän. Opetus saattanut olla syväisempää kuin nuorisopuolella.</p> <p>Ohjauksen tavoitteena on luoda ohjattavalle vuorovaikutustilanne, jossa hän tulee kuulluksi, ymmärretyksi ja hyväksytyksi.</p> <p>HAASTATELTAVA: Sellaista, että saa tuoda itse esille niitä asioita, missä kokee olevansa vahva ja osaa mielestään, sekä ne asiat, jotka vaativat parantamista. Ohjaus ollut keskustelevaa, jossa kuullaan opiskelijaa, todella monipuolista.</p> <p>Hyvällä ohjauksella mahdollisuus saada itselleen uusi ammatti ammatillisessa uudelleen koulutuksessa. Ohjauksella pyritään tukemaan opiskelijaa muodostamaan toimintaa tukevia käsitteitä omasta kyvykkyydestään ja osaamisestaan omaan alansa.</p> <p>HAASTATELTAVA: Saanut kannustusta ja ohjausta omasta mielestään riittävästi. Kerrottu missä voisi parantaa ja missä on hyvä.</p>	<p>Ammatillinen kehittyminen on sidoksissa opiskelijan opiskelumotivaatioon, opiskelutaitoon sekä oppijan uskomukset kyvystään suoritua opinnoista.</p> <p>HAASTATELTAVA: Huomasin, että pärjää ja opiskelu on kiva. Kun pääsi alkuun niin syytyi suuri palo ja into opiskeluun. Aluksi epävarmuutta opituista asioista, mutta kuitenkin oli tunne, että oli oppinut paljon asioita.</p> <p>Ammatillisista kehittymistä määrää myös työssäoppimisen strategiat eli missä määrin opiskelija hallitsee työharjoitteluun liittyviä metogognitiivisia taitoja.</p> <p>HAASTATELTAVA: Ammatitaito parantunut ja varmuutta asioiden hallintaan tullut lisää harjoittelujen myötä.</p>
--	---	---

<p>OMAN ROOLIN LÖYTÄMINEN</p> <p>Alkuhämmytyksen jälkeen, epävarmuuden ja ristiriitaisen tunteiden jälkeen opiskelija löytää vähitellen oman roolinsa ammatissaan. Ammatillisista kasvu. Opiskelujalla on merkitystä ihmisen identiteetin ja ammatti-identiteetin muodostumiseen, vaikka siihen vaikuttavat opiskelijan muuttin yhteisöt ja elämän roolit. Opiskeluaikana tapahtuu voimakasta sosiaalistumista erityisesti alussa.</p> <p>HAASTATELTAVA: Opiskelijan rooli ollut mukavaa ja helppoa. Oman oppimistavan löytyminen. Aikuisopiskelu koettu antoisaksi. Ei tarvitsse olla vielä valmis, vaan voi olla utelias olla avoimin mielin. Kaikilla mahdollisuus opiskeluun. Vaatintu oman sopeutumisen. Väillä ollut rankempaa. Joka vuosi tuonut muutoksia opiskelijan rooliin. Mietittyttänyt aluksi onko opiskeluvaihtoehtoja. Aikuisopiskelijoilta vaaditaan joskus enemmän kuin nuorilta varsinkin harjoittelussa. Opiskelu ollut välillä melko rankkaa, eikä helppoa. Koulutus antanut paljon henkisesti.</p>	<p>Kuntoutuksen tavoitteena on tukea ihmistä erilaisissa muutostilanteissa sekä saada aikaan positiivinen muutos ihmisen elämäntilanteissa.</p> <p>Oikeat menetöt. Tasavertaisuus kuntoutujan kanssa.</p> <p>HAASTATELTAVA: Toiveena, että harjoittelu ja teoria tukisivat toisiaan. Ohjauksella pyritään tukemaan opiskelijaa muodostamaan toimintaa tukevia käsityksiä omasta kyvykkyydestään ja osaamisestaan suhteessa omaan alaansa.</p> <p>HAASTATELTAVA: On tuotu esille, missä on hyvä ja missä on vielä parantamisen varaa. Ohjaajan tehtävänä on etsiä keinoja, jotka auttaa kuntoutujaa tekemään onnistuneita valintoja joiden kautta hän saavuttaa haluamansa tavoitteet.</p> <p>Ohjaaja on yhteistyökumppani, antaa tietoa, tuo esille uusia vaihtoehtoja.</p> <p>Ohjaajan ominaisuuksia ovat aitous, empatia ja kunnioittaminen.</p> <p>Ohjaustyössä osattava käyttää kulttuurista tietoa voidakseen tukea ja auttaa asiakasta.</p> <p>Ohjaus on kohtaamista, yhteisenä tavoitteena on opiskelijan oppiminen, työelämän suhteen tai elämäntilanteen parantaminen sekä urasuunnittelien ja päätösten tekeminen</p> <p>Hyvällä ohjaajalla tulee olla kokonaisnäkemys koko opiskeluprosessista jotta hän osaa ohjata opiskelijaa oikea-aikaisesti sekä myös oikeilla metodeilla.</p> <p>HAASTATELTAVA: Opiskelijan alussa olisi kaivannut enempi ohjausta, mutta sen jälkeen koettu, että ohjausta ollut riittävästi.</p> <p>Pulmatilanteissa tarjottava kaikki mahdollinen tuki, pyrkii ehkäisemään ongelmien syntyminen jo etukäteen hyvällä ja riittävällä ohjauksella.</p> <p>HAASTATELTAVA: Pääsääntöisesti saanut tukea ja ohjaustilanteet olleet realistisia ja palautte rakentavaa. Opetus ollut ammatillisesti hyvää. Kannustaminen on tarpeellista ja kysymyksiin vastaukset reaaliajassa. Ohjaus keskustelemaa, jossa tulee kuuluksi ja hyväksytyksi.</p>	<p>YKSILÖLLINEN JA YHTEISÖLLINEN ULOTTUVUUS</p> <p>Ammatillisella kasvulla ei tarkoiteta pelkästään yksilöllistä prosessia, vaan sillä on voimakas yhteisöllinen ulottuvuus.</p> <p>HAASTATELTAVA: Olen päätöksistä eteenpäin vievä ja vastuunkantaja.</p> <p>AMMATILINEN UDELEENKOUUTUS</p> <p>Työllistymistä lisäävä. Itseluottamuksen lisääntyminen, onnistumisen kokemuksia. Ammatillisessa kuntoutuksessa tulisi korostaa myös kokemuksia, eikä pelkästään työllistymistä. Muutos ja oppimisprosessi, jolloin voidaan edistää kuntoutujan ammatillisista kasvu.</p> <p>HAASTATELTAVA: Ei ollut mahdollista jatkaa entisessä työssä terveydellisistä syistä. Opiskelu tuntui mielekkäältä ratkaisulta hankkia uusi ammatti. Oman alan löytyminen. Positiiviset ja hyvät työllisyysnäkömät.</p>
---	---	--